Ч. 13 (14.845). Львів, пятниця 21. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

Новий уряд СССР.

МОСКВА, 20. січня. — В середу відбулося спільне засідання найвищої ради і ради національностей, на якому затверджено нову раду народніх комісарів СССР у такому складі: Молотов — голова ради, Чубар — перший заст. голови, Мікоян — другий заст голови, Косіор третій заст. голови, Вознесенський — комісар Госплану, Літвінов закордонні справи, Єжов — внутрішні справи, Ворошилов — оборона, Петро Смірнов — фльота, Лазар Каганович — машиновий промисл, Мих. Каганович — оборонний промисл, Абрам Гілінський — споживчий промисл, Шестаков — легкий промисл, Рижов — лісний промисл, Бакулін залізниці, Пахомов — водний транспорт, Берман — пошта, телеграф, Ейхе — рільництво, Юркін — совхози, Попов — державні достави, Звєров — скарб, Смірнов — внутр торговля, Озялєв — закордонна торговля, Ричков справедливість, Болдирев — здоровля, Гричманов — президент держ. банку, Кафтанов — вище шкільництво, Назаров — мистецтво.

Вишинського вибрали союзним генеральним прокуратором.

СССР ЗАЖАДАВ, ЩОБ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ЗЛІКВІДУВАЛА ГЕНЕРАЛЬНИЙ КОНСУЛЯТ У КИЄВІ.

Московський уряд зажадав ліквідації чехословацького генерального консуляту в Києві з огляду на те, що СССР не має у Чехословаччині ні одного генерального консуляту.

Невідомі підводні човни знову гуляють по Середземному Морі.

Напади підводних човнів невідомого походження, що притихли після ніонського договору — тепер трапляються знову. Перед кількома днями хтось сторпедував голяндський корабель „Ганна" — еспанські рибаки врятували залогу. Вчора пополудні невідомий підводний човен заатакував у віддалі 18-ох кільометрів від Сагунту 1203-тоновий британський корабель „Кляніляра"; торпеда не потрапила в корабель.

220 убитих і 400 ранених на вулицях Барсельони.

Як подають з Барсельони, 6 італійських бомбових літаків типу „Савоя" збомбардувало вчора це місто, скидаючи 11 пятьсотфунтових вибухових бомб. Міністерство оборони обрахувало, що підчас бомбардування вбито 220 осіб, ранено понад 400.

І ВАЛЕНСІЯ ЗБОМБАРДОВАНА.

Офіційний комунікат з Барсельони повідомляє, що вчора перед полуднем національні літаки збомбардували також і Валенсію, спричинюючи невеликі втрати в людях, але поважні матеріяльні шкоди.

ПІД ТЕРУЕЛЕМ.

Національне командування повідомляє, що всі наступи червоних на відтинку Теруелю відбито з великими втратами; національні війська панують над обома берегами ріки Альфамбра. Кількасот червоних міліціонерів попало вчора в полон.

Комунікат червоних твердить, що це національні війська перевели безуспішні наступи.

АВСТРІЙСЬКО-ЕСПАНСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

Австрійська торговельна делегація заключила в Бурґосі компенсаційний договір з еспанським національним урядом. Австрія даватиме машини і промислові вироби, Еспанія рільничі продукти.

Японський амбасадор покидає Китай, китайський — Японію.

Хоча дипльоматичних взаємин між Японією та Китаєм не зірвано, токійський уряд відкликав свого амбасадора в Китаю Каваґоє. Радник японської амбасади з частиною персоналу лишиться, щоби підтримувати звязок із представниками чужих держав.

Радник китайської амбасади в Токіо лишиться в Японії з цілим персоналом амбасади, але він не матиме дипльоматичних привілеїв.

НЕВДАТНИЙ ЯПОНСЬКИЙ ДЕСАНТ НА ГАЙНАНІ.

Як подають з китайських джерел, 200 моряків зі залоги 3-ох японських воєнних кораблів намагалось учора зробити десант у пристані Юлін на китайському острові Гайнан, але після 4-годинної битви китайці їх прогнали.

З Гонкону повідомляють, що у віддалі 45 кільометрів від того міста висадили японці на беріг 1000 людей морської піхоти. Китайці вислали туди військо; дійшло до завзятих боїв.

ПОВСТАННЯ НА ФОРМОЗІ

Британійська преса подає, що на острові Формозі 7000 китайських гірників (з того 1000 озброєних) уладило повстання проти Японії. Японське військо прогнало китайців у недоступні гори, відкіля вони ведуть партизантську війну, спричинюючи японцям чимало клопоту. По обох сторонах чимало вбитих і ранених.

Перед новими виборами в Румунії.

РУМУНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВЯЗАНО.

У Румунії розвязано парлямент і розписано нові вибори. Опозиція тим дуже невдоволена; лiберали, які до тепер заховували резерву, атакують уряд, називаючи розвязання парляменту нарушенням конституції.

Рівночасно введено деякі зміни у виборчу ординацію: м. ін. листи кандидатів треба тепер складати у центральній виборчій комісії, не в судах.

Політичний зміст Народнього Зїзду.

Львів, 20. січня 1938.

Народній Зїзд має — як то кажеться в журналістичному жарґоні — „велику пресу". Буквально день-удень находимо в ріжних часописах нові відгуки партійного конгресу УНДО і день-удень стрічаємо — щораз нові небелиці на ту саму тему. Зїзд ПОВ витав провід УНДО з великою перемогою над внутрішньою опозицією партії, але вже львівський кореспондент „Газети Польской" п. С. М. вважає, що „УНДО відкидає постулят зближення і співпраці польського й українського громадянства, як незгідний з конституцією" (?!)*); подібну зорієнтованість виявляє і варшавська жидівська преса, бо ось нпр. б. посол Розмарін оголосив у „Морґені" велику статтю, в якій м. і. оповідає, що опозиція УНДО ще напередодні Зїзду готовилась „перейняти владу"! На оправдання чужинецьких журналістів треба признати, що чимало до повної їх дезорієнтації та виготовлення собі фальшивого погляду на стан річей в УНДО взагалі й на Народньому Зїзді зокрема причинилась сама українська преса: як відомо, в обох інших українських щоденниках підсумки Народнього Зїзду робили ті одиниці, які віддавна не мають особистих безпосередніх звязків з міродайними діячами УНДО його обох крил та орієнтуються у внутрішніх справах тієї партії дуже побіжно й поверховно; крім того звіти в обох отих щоденниках мали дуже виразну тенденцію, згідну з їх теперішньою газетною політикою: коли один із тих щоденників дійсно аж пере-старається (з власної пильности) у підтримуванні „нормалізаційної" тактики, то тактика другого щоденника полягає на „дампінґуванні" опозиції іронічними увагами. Нічого й додавати, що такі українські інформатори роблять медвежу прислугу самій українській справі, бо чужинецький читач-журналіст не може чейже розшифровувати також скриті спонуки панегіричного тону українського часопису супроти одної частини УНДО та пашквільного тону супроти другої.

Лектура кількох таких діяметрально собі взаємно суперечних голосів про цю саму справу моглаб навіть розвеселити, колиб не те, що вони ширять баламуцтво в польських і в тих закордонних колах, які спираються на польській пресі. Саме, щоб оте баламуцтво не ширилося до двох теперішніх голосів, що появилися у „Ділі" безпосередньо після Народнього Зїзду, вважаємо за відповідне додати ще й оцю нашу оцінку політичних вислідів Народнього Зїзду.

Правдою є, що Народній Зїзд не відкинув засади, що треба змагати до безпосереднього порозуміння з польською стороною, бо цієї засади взагалі ніхто з опозиції не оспорював (гл. анкета „Діла" та її підсумки). У цьому бачить дехто затвердження т. зв. „нормалізації" в розумінні всього того, що на польсько-українськім відтинку сталось впродовж останніх двох і пів літ, затвердження всіх польських та українських ходів за той час. Такий погляд — це найгрубша помилка, яка може бути. Характеристику „нормалізаційного" періоду, коли мова йде про польську політику супроти українців та всю українську дійсність, подають резолюції Народнього Зїзду. Ті резолюції були прийняті одноголосно і коли їх і прийняли під впливом зросту опозиційних настроїв внутрі УНДО, проте вони

*) У згаданій кореспонденції п. С. М. зі Львова, „Газ. Польска" з 15. ц. м., автор наводить теж цитати з „Діла". Перекладає в той спосіб що, „підбадьорити" виходить у нього „подбуржиць", „совість" — „свядомосьць", „зацукатись" — „завстидзіць сєн"; змінює теж не тільки сенс слів але й фраз. Не знаємо що гірше для відповідального кореспондента такої відповідальної газети: чи таке зальфабетичне незнання мови, чи зла воля?!

сьогодні йдуть на рахунок всіх, хто на них голосував. Всі прийняли одноголосно той висновок, який льогічно з представленого у резолюціях стану річей випливав, а саме — потребу загострити політичну тактику. В чому вона буде проявлятись у практиці — це покаже будучність, але не може бути двох думок, що такі резолюції і такий їх висновок не є петрифікацією дотеперішнього українського становища, тільки є дуже поважною зміною. Хто каже „нічого не змінилося" — той або справи не знає, або свідомо її невірно представляє. Хто хоче знати, як українське громадянство, зорганізоване в УНДО (і напевне все й поза УНДО), глядить на польсько-українські відносини, той мусить прочитати резолюції Народнього Зїзду. Хто вважає, що з тими резолюціями можна не рахуватися і що вони були тільки декорацією Зїзду для внутрішнього вжитку, для заспокоєння опозиції чи просто для широкої української вулиці, — той виказже повне незнання українських відносин та може грубо помилитися.

Таким робом Народній Зїзд прийняв і конкретною резолюцією затвердив головну тезу, за яку ввесь час боролась опозиція, яка творила засадничу ріжницю між проводом УНДО та опозицією, та яка була головною причиною всього спору: про необхідність витягати політичні висновки з політичної ситуації, чого досі провід УНДО — на превеликий жаль — не робив. Коли п. голова УНДО й УПР у своїй промові, виголошеній в генеральній дискусії над буджетом 2-го грудня м. р., після гострої критики істнуючої польсько-української дійсности заявив: „...не маємо заміру і не будемо сходити з тих наших становищ, на які увійшли ми в 1935. році..." та „...ми далекі від того, щоб зривати нормалізаційну політику...", то внутрішня опозиція УНДО вважала, що такий висновок розходиться з попередніми міркуваннями голови та суперечить його попереднім засновкам. Бо політична двох і пів літня дійсність надала специфічне значіння термінові „нормалізація" і той термін значить сьогодні у політичному словнику зовсім щось інше, ніж інтерпретація, подана п. головою УНДО у Різдвяному числі „Свободи": що — мовляв „нормалізація це бажання зробити нормальними ті польсько-українські відносини, які були ненормальні, отже нормалізацію мусить підтримувати кожний, хто не хоче, щоб вони далі не залишились ненормальними..." Чи істнує якийнебудь — не тільки український, але й польський — політик, який вислів „пацифікація" буде інтерпретувати згідно з його дефініцією, поданою у словнику чужих слів? Адже це термін, який має свій політичний зміст, єдино в політичній мові допускальний і зрозумілий. На політичний зміст „нормалізації" складається саме односторонній характер українських зусиль наладнати у безпосередніх розмовах польсько-українські відносини (з виїмком одного двостороннього виборчого пакту), на політичний зміст того терміну складається теж ціла система. До цієї системи належав також звичай — не витягати політичних висновків з політичної ситуації. І цій системі Народній Зїзд поклав край. Коли він виразно не казав про „нормалізацію", то тільки тому, що в наших відносинах істнує ще — на превеликий жаль — термінольогічна путанина. Але резолюції Народнього Зїзду і їхнє закінчення та значіння не залишають ніякого сумніву, що 1) Народній Зїзд не інтерпретує вислову „нормалізація" як бажання українців зробити польсько-українські відносини нормальними, 2) Народній Зїзд стоїть на становищі потреби мирно поладнати польсько-український спір, але не бачить для цього в теперішній час реальної можливости виключно через негативне польське становище, і 3) Народній Зїзд витягає з цього такий висновок, що треба загострити політичну тактику.

Друга справа, за яку боролась опозиція — це питання поділу головства партії і УПР. Це справа немов внутрішньої техніки українського політичного апарату. Вона для нас надзвичайно важлива, бо має свої поважні причини, які впливають і на мерітум національної політики, але безпосередньо польської сторони не торкається. Дехто інтерпретує вибір того самого голови партії як повну програну цієї тези про поділ провідницьких функцій, програну опозиції. Центральний Комітет вибрав голову, не вирішивши ще мериторично питання про поділ головства і як довго такого мериторичного рішення нема, опозиція не могла висувати другого кандидата, бо вона бореться не за особи, а за засаду. Свого становища опозиція не зреклася, вважаючи, що її передконгресові арґументи і надалі стійкі та актуальні. Однак пригадуємо, що опозиція не вела боротьби на особистому тлі та особи — приємні чи неприємні — не грали для опозиції на Народньому Зїзді ніякої ролі. Та сама засаднича лінія залишається і надалі: особи входять у гру тільки настільки, наскільки надають напрям справам і за них беруть на себе відповідальність з усіми її наслідками, та наскільки з такими справами, як напр. політична система, звязують нероздільно свої імена. Тому й на Народньому Зїзді не було довкола осіб боротьби: чи це слабість опозиції і сила партійного проводу, чи може правильна тактика з ширшого національного погляду, з тих причин, про які була вже у нас мова та які казали взагалі боротьби на Народньому Зїзді оминати, — це річ дискусійна. Міродайним і надалі залишається критерій: чи УНДО при такій-то тактиці і такому-то проводі може стати осередком національної консолідації, себто, чи його консолідаційні зусилля в українській міжпартійній і міжгруповій ситуації можуть рахувати на повний успіх? Народній Зїзд не тільки цієї проблеми не відсунув у тінь, але її надзвичайно зактуалізував і маємо враження, що в цьому таки чимала заслуга внутрішньої опозиції УНДО.

Річ не в тім „хто переміг" та „хто програв", та ще й при називанні окремих осіб. Річ у політичному сенсі Народнього Зїзду, а той сенс цілком ясний.

Роля леґітимізму в Австрії.

(Від власного кореспондента).

Відень, у січні 1938.

Розвиток реінтронізації Габсбурґів, хоч як строго слідять за ним у цілому світі, ніде не дійшов до форм політичного руху крім самих корінних країн колишньої монархії Австрії та Угорщини. Правда, що майже всюди, де тільки до 1918 року панували Габсбурґи, живуть іще їх прихильники. Серед староавстрійської шляхти, де вона й не находилась би, живий ще досі традиціоналізм, любов до свого „анґештаммтен Ґершерґавс". Таксамо тужать за Габсбурґами до нині ріжні вислужені урядовці та офіцири, головно вищих ранґ та взагалі такі кола, що тим або іншим способом були звязані з „ерцгавзом". Крім того по цілій колишній Австро-Угорщині не вимерли ще люди, які зі звички бачать у минулих часах щось ліпшого, кращого від „пропащої", „неморальної" сучасности. Таких, що тужать за старими ліпшими часами, особливо осіб жіночого роду, чимало. А з рядів тих, загально не дуже то політично освідомлених симпатиків рекрутуються прихильники новочасного „леґітимізму". Він без значіння у тих частинах старої монархії, що нині належать до Чехословаччини, Польщі, Румунії та Італії. Зате має він ще від часів перевороту 1918-го року три осередки: Відень, Будапешт і Загреб.

У столиці Хорватії прийшли йому на зустріч традиції тамошніх маґнатів та „граничерів", як подекуди стародавній антаґонізм католицьких хорватів до православних сербів. Але югославянський уряд строго переслідує хорватський сепаратизм, жертвою якого впав король Олександер, як і виступає проти габсбурського леґітимізму, що часто йде в парі з хорватами. Цей уряд саме на днях видалив поза межі краю кілька відомих австрійських леґітимістів. Прихильників Габсбурґів у Югославії уважають за державних ворогів, тимто їхня орґанізація має там тільки форму тайних конвентиклів.

У Мадярщині не вважають симпатії для Габсбурґів за державну зраду. Сидять там леґітимісти навіть на провідних становищах державного апарату і парляменту. Але крім питання, чи майбутнього мадярського короля мають вибрати чи він має бути наслідним, є ще інші ускладнення. Раз приходить Reichsverweserschaft Гортія то знову закордонні впливи. Тим то всяка активність мадярських леґітимістів покищо будапештенському урядові не до вподоби. Воно й без того не надто сильне.

Інакше в теперішній Австрії. Тут носіями монархістичної ідеї були спочатку шляхтичі, штабові офіцири, духовенство, вищі урядовці та деякі староміщанські родини. Гостро переслідувані у перших повоєнних роках, особливо всемогутньою тоді соціяльно-демократичною партією Австрії, прихильники Габсбурґів сиділи цілі роки тихо і рідко коли зважувались на прилюдний виступ. Всеж з нагоди цього прийшло раз навіть до кривавої вуличної суперечки членів монархістичного клюбу „Остара" з червоними, а вслід за тим і до міцнішої орґанізації леґітимістичних сил. Але розпавшись майже від самого початку на кілька дрібних груп грали вони ввесь час ледви якусь політичну ролю. Як їх проводирі виступали головно полковник Вольф та Куно Гойнір. Останнього давно потягнули до судової відповідальности за зловживання грішми, зібраними для орґанізації. Перший був одним з основників т. зв. „Кайзертрое Фолькспартай", на чолі якої кандидував він при виборах спершу самостійно. Але ця партія зуміла зібрати у цілій Австрії не більше ніж кількасот голосів. На кінець пертрактували чорножовті, провід яких чимраз більше переходив у руки колишнього посла Візнера, з партією австр. християнських суспільників. Проте монархісти до кінця австрійського парляменту не мали там своїх представників. Зате до рядів християнських суспільників належало завсіди кілька переконаних монархістів. Католицька преса Австрії від початку симпатизувала з Габсбурґами та одна тирольська ґазета, що мала перед війною гасло: „Für Gott, Kaiser und Vaterland", випускала після перевороту тільки слово „кайзер", лишаючи місце для нього білим. Інший католицький щоденник у Відні, „Нойґкайтс Вельтблят" явно боронить інтересів монархістів, від коли їх власна преса, тижневик „Дер Естеррайхер" з ледви 3000-им накладом не має жадного значіння. Навіть у більших каварнях міста годі його дістати.

Леґітимістичні симпатії австрійських християнсько-суспільників вийшли ще виразніше наверх, коли після зломання національно-соціялістичної революції у 1934 р. зачалася доба т. зв. авторитетного режіму з [illegible] Шушнігом у проводі.

Шушніґ від початку свого канцлерства заявився як явний монархіст. Аж недавно заявив він кореспондентові льондонського „Дейлі Телеграф": „Я зі свого боку, традицією та переконаннями монархіст". Але якби і [illegible] то від хвилини боротьби за „Аншлюс" австрійському урядові потрібно було якоїсь противаги проти національного елементу. Н[illegible] чинником у тому напрямі були леґітимісти. Будучи апольоґетами незалежности Австрії вони є тимсамим і найгострішими противниками аншлюсу. На тій лінії покриваються їх погляди з намірами уряду Шушніґа. Отже не диво, що під його опікою та провідних християнсько-суспільних кол монархісти в останніх двох роках могли багато осягнути. Вернулося кілька членів родини Габсбурґів до Австрії. Їм віддали велику частину давнього цісарського маєтку, як замки (м. і. Ляксенбурґ коло Відня) та землі вартости кілька міліонів шилінґів. Вступаючи до „Фатерлендіше Фронт", як [illegible] ної та єдиної дозволеної політичної орґанізації в Австрії, леґітимістам у її рямках вільно вести обширну пропаґанду для своїх ідей. Вониж і зробили з тої можливости [illegible] ужиток і саме на днях населення було свідком великої монархістичної акції.

Кажуть, що подробиці цієї акції обговорені недавно на конференції лідерів австрійських монархістів з самим Отоном Габсбурґом, [illegible] для цього приїхав був на саму швейцарську границю, до Валуцу в князівстві Ліхтенштайн. Акція полягала в тому, що дня 11. січня себто першого дня по скасуванню заборони публичних зібрань, скликано в цілій Австрії [illegible] віч, з них 9 у найбільших салях Відня. Деякі [illegible] відразу заборонено, інші заблькували та [illegible] рвали політичні противники — на[illegible] соціялісти, але всеж загальне зацікавлення [illegible] блики було велике. Вже більше як від [illegible] років не було в Австрії політичних віч з [illegible] нятком тих офіціяльного фронту батьківщини. Але виводи бесідників: полк. Вольфа, [illegible] Візнера, останнього секретаря цісаря Кар[illegible] Веркмана, не приносили багато нового. Що, як вони оповідали, леґітимісти в Австрії мають півтора міліона прихильників, себто ціле населення всіх тих численних громад, що в останніх роках Оттона іменували своїм почесним громадянином, цьому не вірили самі промовці. Більше цікавила людей симптоматична заява робітника Берґавера, що він був, є та буде до смерти соціялістом, але є і за Отоном, від коли той приобіцяв відновити права робітництва. А провідник молоді чи пак т. зв. „залізної ґвардії" Льовачек віщував відворот Отона ще в 1938-ім році. Чи здійсниться таке пророцтво?

Слухаємо слів самого канцлера Шушніґа, висказаних у згаданім інтервю зі заступником

„Дейлі Телеграфу“: „Я сьогодні не можу зробити того, чого очікують від мене мої прихильники. Реставрація тепер виключена. Відкликати Отона значилоб мати не тільки поважні непорозуміння з Малою Антантою або з Німеччиною, але й довести до загальної метушні. Обставини мусять поволі розвиватися. Габсбурське питання ніколи не сміє замкнути дороги до відбудови Середущої Европи“.

І дійсно тиждень пізніше, 12. ц. м., підписав Шушніґ у Будапешті декларацію нової конференції держав „римських протоколів“, Австрії Італії та Мадярщини. При тім знову мусів він заявити свою орієнтацію на політику оси Рим-Берлін. Ні сучасна Італія, ні Німеччина не допустилаб до повороту Габсбурґів на австрійський престіл. Також противляться тому держави Малої Антанти, себто зміцнений державною незалежністю ческий та югославянський націоналізм та — у суті речі також і режім Гортія у Мадярщині. А леґітимізм в Австрії, покликаний покищо тільки до неґативного завдання, — щоб не допустити до аншлюсу — ще не міг доказати своєї творчої, розбудовної сили. Маси народу він зумів досі тільки тимчасово зацікавити, але не зєднав їх для себе. Бож опінія бульварних ґазет Відня, „Телеграфу“ та „Еха“, безпосередніх наслідників перфідно-комуністичного „Абенд“у, далека від настроїв австрійського громадянина, хлібороба та робітника. А доки крикливо та реклямово такі ґазетки супроводять леґітимістичний рух, доти і з повним правом можна сумніватися в його здатність до праці для відбудови Середущої Европи.

Віденець.

Перший „вислід“ шкільного плебісциту.

Відмовна відповідь стрийського шкільного інспекторату на декларації за українською мовою навчання у Добрянах.

Шкільний інспекторат у Стрию звернув на руки п. Андрія Дереша в Добрянах шкільні декларації з письмом ч. 18/38. з 10. січня 1938 р. такого змісту:

W związku z zarządzeniem Kuratorium z 29. listopada 1937 r. № I. 38454/37. Inspektorat Szkolny zwraca deklaracje za ruskim językiem nauczania, złożone w grudniu 1937 r. w sprawie zmiany polsko-ruskiego (utrakw.) języka nauczania w publicznej szkole powszechnej w Dobrzanach na wykład ruski, gdyż według rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polsiej z dnia 29. listopada 1930 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 31. lipca 1924. zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa (Dz. U. R. P № 81. p. 644), zmiana języka nauczania może nastąpić nie wcześniej, niż po 7 latach, licząc od daty uprawomocnienia się ostatniego orzeczenia, ustalającego język nauczania w danej szkole. Ponieważ ostatnie prawomocne orzeczenie w sprawie języka nauczania w szkole w Dobrzanach zostało wydane przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie pimem z dnia 24. lipca 1930 r. № I. 26393/30, a od uprawomocnienia się tego orzeczenia biegnie drugi nieukończony okres 7-letni, przeto składanie deklaracyj za ruskim językiem nauczania w 1937 r. na rok szk. 1938/39 było nieuzasadnione.

Дальше слідує припис про відклик і підпис: Inspektor szkolny m-gr Tadeusz Bachorek.

Це письмо викликало зрозумілі настрої серед батьків і ширшого загалу громадянства. Адже закон найвиразніше каже, що зміна мови навчання не може прийти раніше, як по 7 роках. По упливі 7 літ закон ніяких речинців не передбачує.

Можна сподіватися на днях подібних відмов і в інших місцевостях, бо письмо стрийського інспектора виготовлене на готовім друку, де тільки перекреслено: „okres 7-letni jeszcze nie upłynał“

З польської преси.

„Галичина“, „Малопольска“ і Торунь

АБО ПАН КОНАРЖЕВСЬКИЙ ОБУРЮЄТЬСЯ...

Краківський „ІКЦ“ вмістив у ч. 19. з 19-го січня ц. р. як чергову напасть на українців „заввагн“ якогось п. Збіґнева Конаржевського п. н. „Польські громадяни, що... не признають границь і польських назв“.

„Від деякого часу стрічаємося з фактом, зрештою доволі сумним, що спричинив навіть інтервенцію відповідних чинників у п. прем'єра Складковського, а саме занадто частою конфіскатою польських часописів. Цензура перечулена...

Але читаючи українську (руску) пресу, що виходить переважно у Львові, я ствердив дивні речі... Так напр. на означення „Малопольскі“ ця преса уживає виключно терміну „Галичина“, тобто „Ґаліція“... Найвищий час, щоб шановне товариство зпід знаку УНДО і також з пл. св. Юра зрозуміло нарешті, що сьогодні тут є Малопольска, а не якась Галичина.“

П. Конаржевський гадає, що редакції українських часописів та видавництва повинні дістати в тому напрямі відповідні інструкції від миродатних чинників. Тобто, беручи під увагу натяк на початку статті про конфіскату польських часописів, пану Конаржевському усміхалосяб загострення цензури у відношенні до української преси, бо йому не подобається стара історична назва країни, в якій живемо, і якої ніхто не вимаже зі свідомости людности тієї країни. Чому ні, може бути заборона вживати тієї назви, але чи така заборона булаб доцільна та що нею влада осягнулаб? Колись московська влада була завела офіціяльну назву „Привислянскій Край“. Чи це комусь помогло або пошкодило?! Пану Конаржевському не подобається сьогодні назва „Галичина“. Але завтра він умістить в „ІКЦ“ алярм з того приводу, що людність уживає терміну „шустка“ на двацятьгрошову монету, „корона“ замість пятьдесять ґрешів і „ринський“ замість золотого. І буде домагатися, щоб за ці терміни карати гривнами чи може і вязницею. А потім знайдеться знову щось нового...

Українці вживають назви „Галичина“, тимбільше, що ніде не було проголошене, що треба вживати тільки „Малопольска“, до того стара назва „Галичина“ вкорінена, та загально принята, а назва „Малопольска“ викликує серед самих поляків поважні застереження.

П. Конаржевський обурюється, що українці, пишучи у звітах тощо про місцевости, що находяться поза українською етноґрафічною територією у польській державі, зазначують етноґрафічно: „Польща“. Те, що одна українська установа проголосила, що має свої відділи у Бродах, Станиславові, Тернополі і т. д., а в Польщі у Торуні, — виводить п. Конаржевського з рівноваги і він аж кличе:

„Запитую тих панів, де лежать і до кого належать всі інші місцевости, вичислені опріч Торуня?“

Подумайте, яка небезпека! Так якби звичайна часописна замітка могла змінити фактичний стан державної приналежности якоїсь

ЛЮБОВ ГУМЕНЮК ЛУЦІВ. 3

Три тарілки.

(Докінчення.)

Дуже ніяково стало Михайлові. Зовсім не знав, що робити з цими хвилинами, що ще залишились до вечері.

Сів біля стола на „своїм“ місці, заклав руки вінком на колінах і дивився перед себе. Очі спинилися втомлено, байдуже, о стіні. Образ Богородиці у золочених рямках, Юркова учнівська шапчина, Катрина святочна блюзка. Михайло вирячив очі начеб не знати, що побачив.

На цвяхах, густо набитих замість вішала висів Андріїв кашкет, Степанова краватка і трошечки далі Олексіїв капелюх. Михайла почало щось душити у грудях, відтак у горлі; його повіки дрібно закліпали. Хотів бігти у кухню, вилаяти Орисю, жінці сказати „розумне“ слово.

Схопився. Але тоді саме галки його прикувало щось інше.

Довкруги миски з медом стояло на столі шість тарілок. Пізнав свою з чорною рисочкою посередині, щербату Катрину, Юркову з синьою квіткою на дні. Інші три були всі однакі — нові, біленькі з вінком штудерних, червоних квіток на беріжках.

З них завжди їли ті, що пішли у світ шукати „щастя“. Михайлові стало гаряче. Розгублено посував долонями по обличчі і несміливо зиркнув крізь відхилені двері у кухню.

З серця вибачив Катрі її хвилину забуття за ті радощі, що слабосилим вогником спалахнули.

Затихло. Заперлись двері за Крисею. Михайло вдивлявся у три тарілки, нишпорив у памяті силкуючись нагадати Андрієві добрячі очі, що наводили на нього тихий спокій, Степанів голос, що підбадьорував, Олексієву бесіду таку завжди веселу.

Не счувся, як увійшов Юрко з мамою. Обидвоє були зніяковілі, начеб налякані.

Катря підсунула їм миску з медом і просфорою. Сама сягнула по неї, наоспіх проковтнула і не ждучи на нікого сіла на ослінчику. Михайло був рад — добре, що так сталося. Щоб булиб вони побажали собі перед цими трьома порожніми тарілками?!

Їли борщ повагом — постукували водно ложками. Обоє дивилися на середину стола. Юрко зиркав на ялинку і на поличку, де жовтіли колачики з маком. Йому страшенно важко було від цієї тиші, так густо натиканої зідханнями.

— Мамо, ви казали, що до нас прийшли якісь листи. Де вони?!

Катря ударилась по чолі і боязко глянула на чоловіка.

— Та є, є! Будемо читати, маємо час!..

Побігла у кухню і з глечиком із голубцями принесла три листи. Михайло пообертав їх у руках, приглянувся поштовим маркам і таємно стягнувши бровами передав їх Юркові.

У світлиці стало тихо; тремтіли стримувані віддихи. Тільки час до часу дренькали тарілки, як вулицею проїжджало авто. Юрко читав задихаючись, після кожного речення дивився то на батька, то на маму. В обоїх однаково тремтіли руки зложені на столі.

Перший лист був від Андрія. Писав з Африки, з далеко між сагарські піски висуненої станиці Чужоземної Леґії. Жалівся, що важко йому, — але мусить перебути, мусить. Просить вибачити, якщо не вернеться домів, але його служба небезпечна і смерть кожного дня скалить зуби. Тимчасом бажає всім дома щасливого Різдва і всім до землі кланяється.

Михайло прижмурив очі, не міг дивитись, як кривились Катрині губи до плачу.

Юрко читав дальше:

До рідних у сірій, сутінкуватій кімнатці пана Наґурського промовляв Степан. З далека, з розжареної сонцем Аддіс-Абеби, з заморської чорної Абісинії. Хвалився батькам, що має роботу, криниці вкупі з іншими копає; з „нашим“ військом. Вигукував боєво: „Ого! уже не піднятись їм! Варто, щоб ви бачили, який пишний наш маршал, Ґраціяні називається, може не знаєте!“

Олексієвого листа слухали обидвоє, припавши лицем до білої скатерті.

Голубці стигли у глечику. Юрко читав, затинаючись і вриваючи:

— „Тату й мамо! Це нічо, що Франко, фашистівський ґенерал іде вперед! Ми добудем Еспанію, замаїмо її червоним прапором, вирвемо з кігтів капіталістів! Там тепер у вас Різдво, але це пусте, я вже давно вільний від цих вигадок буржуйських! Прощайте, як вернуся до вас, то в славі.“

Блимали збентежено свят-вечірні свічки на столі. Юрко дивився на них, кліпав збентежено повіками.

Мама ридала, батько тупо дивився в бік трьох, порожніх тарілок.

— Ану, тільки ще раз прочитуй, котрий це в Леґії, Олексій?!...

— Ні, тату! Андрій. Олексій в Еспанії!

місцевости. Якби це було так легко, то світ у кожній черговій хвилині інакше виглядав би. П. Конаржевський може бути спокійний. Це ніяка „вивротова" діяльність, коли українці при таких містах, як Торунь чи інші пишуть „у корінній Польщі". Це тільки зазначення, що то на польській етнографічній території, тобто поза межами українських етнографічних земель. Хіба, що п. Конаржевському і такий поділ не подобається. Тоді на це вже нема ради.

ЗА ОКЕАНОМ.

ВЕЛИЧАВИЙ УСПІХ КОНЦЕРТУ МАРІЇ СОКІЛ І АНТОНА РУДНИЦЬКОГО В ДІТРОЙТІ.

Дітройт, Миш. 28. грудня 1937.

В неділю 26. грудня відбувся заповіджений тут перший в Америці концерт оперової артистки п. Марії Сокіл при фортепіяновім акомпаніяменті композитора й дириґента п. Антона Рудницького. Концерт, як можна було сподіватися, випав величаво. Авдиторія Високої Школи Чедсі (Чедсі Гай Скул), що містить 1.300 крісел, була вщерть виповнена.

Концерт почався в год. 3.30 пополудні вступним словом голови комітету, п. Ів. Панчука, який привитав українських мистців з Рідного Краю. Появу на естраді п. Марії Сокіл і п. Ант. Рудницького приявні на салі учасники концерту привитали повстанням з місць і грімкими та довгоневмовкаючими оплесками. П. М. Сокіл започаткувала концерт піснею композиції Василя Барвінського „Ой поля ви, поля"... І цією незвичайно чутливою піснею відразу здобула цілу публику. Цією піснею, якої тут досі ще ніхто не чув, п. Сокіл витиснула багатьом рясні сльози з очей.

Програма складалася з трьох частин. На першу склалися такі пісні: Василя Барвінського: Ой поля ви, поля; Якова Степового: Три шляхи; Миколи Лисенка: Айстри, Ой, одна я одна й Садок вишневий. Три останні пісні, як зазначено було в програмі п. Сокіл присвятила М. Лисенкові з приводу 25-ліття його смерти.

На другу частину склались оперові арії: Ант. Рудницького арія з опери „Довбуш"; Дж. Пучінія арія з опери „Мадам Батерфляй" та арія з опери „Богем".

Третю частину програми виповнили українські народні пісні: Вас. Барвінського: Ой зійди, зійди... і Косарі; Б. Лятошинського: Ой у полі вітер віє; М. Колесси: Зозуленька кукат і Колисанка (лемківські); Ант. Рудницького: Ой радаб зірка зійти (бойківська) і Та пропив чоловік бугая (кубанська).

Кожну пісню й оперові арії публика приймала з великим ентузіязмом; грімким оплескам та окликам „біс" не було кінця. Викликана безперервними оплесками п. Сокіл відспівала як наддаток м. ін. пісню про козенятко й „На вулиці скрипка грає". А на виразне домагання публики повторила кубанську пісню „Та пропив чоловік бугая". Артистка виступала у трьох частинах концерту — за кожним разом в іншій сукні, відповідно до співаних пісень та арій, м. і. у чудовому народньому одязі.

Дуже гарне враження робила сцена, коли після другої частини концерту почали з черги виходити на естраду молоді дівчата з квітами для української прімадонни з Рідного Краю. Серед грімких оплесків вручено п. Сокіл пять китиць та один кошик прекрасних квітів.

Авдиторію виповнили українці, хоча не бракувало й чужинців. Між чужинцями на концерті бачили ми професорів місц. університету Вейн, професорів і вчительок високих шкіл і визначних знавців музики. З цих останніх заслуговують на увагу: старенький директор Дітройського Інституту Музичного Мистецтва д-р Вилієм Говленд з дружиною, визначний пяніст і директор Музичної Школи Едвард Бредшел і загально відомий в Америці соліст-челіст Дітройтської Симфонічної Орхестри Дж. Миквел.

Згаданих вище людей особисто запросив на концерт любитель музики, і професор біольоґії у Високій Школі Денбі, Іван Королишин, який був душею концертового комітету.

Після другої частини концерту заряджено збірку добровільних датків на Нар. Лічницю у Львові. Згадана збірка принесла 271 дол. і 28 центів.

Після концерту, що закінчився в 6. годині, проф. Королишин запросив п. Сокіл і А. Рудницького до свого гостинного дому, де вони в товаристві тіснішого кружка його рідні, приятелів і членів комітету провели час на веселій розмові до півночі.

А сьогодні ввечорі місцеві відділи Союзу Українок Америки гостили п. Сокіл і А. Рудницького в Українській Хаті у Гемтремку біля Дітройту та вручили їм гарні дарунки.

Концерт у Дітройті був першим виступом цієї артистичної пари в Америці. Звідсіль вони виїзджають на концерт до Філядельфії (9-го січня), потім ідуть такі міста: Клівленд, Честер, Саксвіл, Нюарк, Нюйорк, Торонто, Шікаго, Бофало й ін. В українській та англійській пресі у Зл. Державах появились численні фотографічні знимки артистичної пари деякі з них принесли розмови з ними. Скрізь приймають їх дуже сердечно, а після їхнього першого великого успіху їх побут в Америці прийме ще кращий вигляд.

І. Б.

— Най буде, но а деж Степан, в Америці вілей, чи де?..

Довго ще пояснював Юрко батькові, де брати й що там роблять. Маму мусів учити ґеоґрафії. Її серце хотіло знати віддаль: чи далеко буде летіти до них гадками, тугою гарячою. Стискала руки аж тріщали:

— Ой, де вітер діти мої розвіяв, ой куди доленька рознесла!...

Лебеділа ковтаючи сльози. Михайло гірко притакував головою:

— Тай то, Божечку, не пусте! Що з того кому прийде?! Який хосен з цього землиці рідній?! Гей, гей, навісний розум, куди поніс кровцю розливати?!...

Закрив долонями обличчя. Повідю бурлився у грудях жаль до синівського „щастя".

Стукав годинник, Катря хлипала втираючись фартушком.

Юрко сіпав тороки скатерті й жалісно дивився на глечик з голубцями.

Налякався, коли батько наблизився до нього лицем і вигрібуще, лукаво подивився на нього. Ще й насміхався жалісно, Ідко:

— Но, це бігме, файна історія!!... Хотів би я ще знати, куди ти, синку, наставишся?! Скажи татови, не бійся! Ще зачуваю, що тепер десь у Китаю бються. Може підеш туди?... Понесеш свою молодість, аби чужі круки мали що їсти!

Юрко спаленів, потемніло його дитяче личко. Глянув на батька розумним, рішучим поглядом:

— Ні, я тут буду, тату! Тут треба...

Сумувала забута Юркова ялинка. Ніхто не світив свічок на її гілках. Інші гадки шибались у білявій голівці...

Спростування посла М. Бури.

До
Редакції щоденника „Діло"
у Львові.

У звязку з дописом „Один закон і дві практики", вміщеним у ч. 3. „Діла" з 4. січня 1938 р., прошу помістити таке спростування: Неправдою є, що „органи державної поліції на місцях у Рівенщині мали цю брошуру у своїх руках, її читали і не квестіонували зовсім її змісту. На цю брошуру звернув свою увагу посол ВУО Бура і він щойно — як кажуть — спонукав поліцію і повітове старосто в Рівному до її конфіскати, переведеної 22. березня 1937 року". Правдою є, що державна поліція сама увинила кольпортаж і продаж на терені Рівенщини брошури „За рідну землю", про що донесли повітовому старості в Рівному, внаслідок чого рівенське староство ту брошуру сконфіскувало. Вперше про цю брошуру довідався я в Повітовому Відділі, при полагоджуванні самоврядних справ, від повітового старости, який запитав мене, як голову Окружної Управи Волинського Українського Обєднання в Рівному: чи відомо мені, що член Просвітянської Хати В.У.О. в с. Обарові розповсюднює цю брошуру.

З правдивою пошаною

М. Бура, посол до сойму.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 5. Пятниця, 20 (8) січня 1888.

ПОЛЯКИ І ВІЙНА.

Польські впливові публіцисти в Галичині відбули конференцію, на якій ухвалили, яке становище має заняти впливова польська преса супроти загрози війни. Вирішено, що польська преса має дуже обережно і стримано обговорювати всі політичні справи, що булиб предметом непорозуміння між трьома державами, в яких живуть поляки. Крім того варшавська польська преса мала би впливати на польську молодь у країнах, що належать до російської держави, щоб вона не дала себе намовити до якогось нерозважного кроку, що міг би зашкодити цілому народові.

„Вслід за цією ухвалою появилися в декотрих часописах, як у „Дзєнніку Польскім" і в „Реформі" передові статті, що дають полякам директиву, як вони мають поводитися у теперішній порі. „Дзєннік Польскі" у статті п. н. „Ми вобец войни" пише так: ...„не ми намагаємось викликати війну. Війна з Росією — це необхідна конечність, перемогти її — інтерес Европи. Росію треба в інтересі мира і цивілізації відділити сильним та одностайним муром від Европи, тим самим, що колись боронив Европу перед ісламом. Не поляки, але Німеччина й Австро-Угорщина мають інтерес у тому, щоб подумати про нову границю і Дніпро... Який інтерес малиб ми нині викликувати війну? Чи той, щоби брат станув проти брата? Ні, серед таких обставин ми не можемо перти до війни... Коли справді прийде до війни, мусітимемо сповнити наш обовязок — але не віддамо нашого ентузіязму тільки за солодкі слова".

„Нова Реформа" доходить у своїх поглядах до такого висновку: 1) Революційний рух на польських землях, що випереджував би воєнні події, уважаємо шкідливим для народньої справи і ми мусіли би запротестувати проти того, якби хтонебудь хотів такий рух викликати. 2) На випадок війни польський нарід повинен тільки тоді солідаризуватися з боротьбою проти Росії, коли буде дана позитивна порука щодо цілей війни згідно з замітками, що ми їх висловили".

КНИЖКОВИЙ РУХ І „ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА".

В новинках така замітка: „Зі Станиславова пишуть: В останніх днях старого року був тут немалий попит за календарями „Просвіти", та не можна було їх дістати ні в місцевій книгарні ні в „Народній Торговлі", бо перед 2 тижнями всі розпродано. — На самі руські свята появились тут на книгарській виставі „Поезії" п. К-ка, учителя з Креховець. Мала брошура на 29 стор. коштує 20 кр.! Внутрішня її вартість не стоїть у пропорції до ціни".

Справді, навіть сучасні наші критики не вміють так штудерно написати. „Не стоїть у пропорції", і вовк ситий і коза ціла. А ти, читачу, розумій, як хочеш, або як тобі вигідно.

По широкому світі.

Міжнародня летунська конференція, що має уложити розклад летунської комунікації на 1938-9. р. почала наради у Берліні.

Латвійський міністр суспільних справ Берцінс приїхав із польським послом у Ризі Харватом до Варшави.

Манджурським послом при італійському уряді іменовано посадника столиці Манджурії.

Совітський шарже д' афер у Варшаві Віноградов виїхав на відпустку до СССР, відкіля має — як кажуть — небавом вернутися.

У Німеччині заборонили продавати твори Макіявеля.

Японський уряд наказав своєму амбасадорові у Москві заключити дефінітивний рибальський договір зі СССР.

Ірляндсько-брітійські переговори перервано до часу, коли експерти обох держав подадуть проект як розвязати деякі порушені в переговорах питання.

Жіноча сторінка.

Чи ми вміємо бавитись?

Сміх — сміх веселий це ознака здоровля, а лікарі вже давно встановили, що сміх добре впливає на ріжні людські органи, а для відпруження нервів необхідний. Але того веселого, безжурного сміху тепер небагато почуєте. Війна, кріза, безробіття відучили людей весело і безтурботно сміятись так, щоб аж все тіло здрігалось, а тільки про цей сміх і можна говорити, як про сміх здоровий.

Але хай вже там з тим голосним сміхом. Люди його потрохи забувають, то й не так за ним журно. Але пошукаймо бодай веселих усмішок, що говорять про задоволення і втіху з якоїсь події. Чи багато зустрінете за день таких веселих усмішок на обличчях ваших близьких, знайомих, а то навіть і незнайомих, що їх за день у великому місті зустрічаєте? А ну, зробіть собі так одного дня таку розвагу і придивіться свому оточенню. Підрахуйте веселі усмішки. Боюсь, що будете здивовані, як мало їх зустрінете, навіть тоді, якщо Ви й підете на якусь українську забаву.

Довелось мені недавно бути на одній такій українській забаві. Людей було глітно, нема що казати. Були й гарні, молоді жінки, добірно прибрані; видно готувались до тої забави, були й молоді пристійні мужчини, виспортовані й здорові. Але чи було весело? Не мені, а загалові — отим дівчаткам в рожевих і білих суконках, тій всій зібраній у великій салі молоді? Ні. Приємні їх обличчя, їх погляди і усмішки того не проявляли. Навпаки, переважно можна було читати на тих молодих обличчях якесь розчарування, втому і звичайну, щоденну нудьгу. Вже не кажу, що хоч як за ним шукала, як не прислухалась ніде не вдалось почути мені веселого бодай трохи голоснішого сміху, що проявив би, якщо не вдоволення з життя, то бодай радість з переживаної хвилини.

Недобра річ підслухувати, навіть ганебна. Але мушу признатись, що з цікавости трохи на тій забаві натягала вуха, щоб почути про що говорить ота „розбавлена" молодь. Сподівалась бодай там зачути якусь ознаку веселости. Та на жаль! Чула я про невплачені до кооперативи місячні вкладки, про які розповідали рожеві устонька молоденької дівчинки свому кавалерові, чула про події на еспанському фронті, про утиски жидів у Румунії, про тяжку працю в одній з наших фабрик і зітхання за посадою, але хіба ці теми не можна назвати веселими темами, темами, що надаються до яскраво освітленої балевої салі до верескливих звуків джезбенду? І велись ті розмови не тільки при столиках у буфеті, не тільки на „бантах", де висиджують ріжні обсерватори та обсерваторки, що може хотілиб „взяти трохи на язички" тих, що крутяться в салі, але власне такі розмови можна було послухати серед розтанцьованих пар.

І раптом серед цієї всієї юрби, що прийшла нібито бавитись ставало лячно, охоплював вас якийсь фізичний жах, що цеж зібрались не живі люди, здорові і бадьорі, що прийшли на забаву струснути з себе буденщину, всі щоденні турботи, забути трохи про непривітне оточення і невідрадні умови життя, але якісь манекени, що вміють справно рухатись в такт верескливої, до речі дуже прикрої для українського вуха, що звикло до мельодійности наших пісень джезбендової музики. А ще коли рефлектори (теж дотепний винахід) освітлювали всю цю мляву юрбу, що ледви рухалась, або кумедно підскакувала та потрушувала всім тілом, якимсь фіялковим світлом, що робило всі обличчя прозоро блідими і мертвими — хотілось кричати і тікати з такої салі у світ за очі.

Невжеж це забава? Невжеж ці люди зібрались тут для розваги?

Жаль ставало цієї молоді. Жаль було тих рожевих дівчаток, що в перерві смалили в коридорах і буфеті папіроси (мабуть на те, аби не мусіти говорити), жаль ставало тих юнаків, що навіть і тут в товаристві гарних жінок, що може колись стануть товаришками всього їх життя, не могли забути щоденних турбот.

І хотілось голосно закричати: чого ви тут зібрались? Чого прийшли? Що вас тут лучить? Невже тільки дрібка того еротизму, що розбуджує отой модерний муринський танок? Невже ви молоді дівчатка прибирались так старанно на ту забаву тільки на те, щоб у третій годині вночі мати підмазані ще більше очі та ще глибшу риску розчарування і нудьги коло підмальованих усточок? Невже ви молоді хлопці прийшли сюди на те, щоб контикувати та висміяти ту чи іншу панну і невиспані йти другого дня до праці? Що вас зібрало на цю забаву, коли ви не бавитесь?

І заздрісно стало, що ми українці і тут якось не вміємо свого життя улаштувати. Пригадались забави чужі: німців, французів, навіть неповоротних і отяжілих швайцарців та чехів, а вже й не кажу про нібито „холодних" англійців, що в часі забави стають просто літвакaми і навіть найповажніший політик чи промисловець може на такій забаві випроваджати неймовірні дурниці та бавити все своє оточення, чого йому ніхто на забаві не бере за зле, навпаки, тільки дякують, що допоміг забути про те, що діється поза мурами тої освітленої салі і що чекає кожного в будешньому завтра.

І здається мені, що тільки той народ здібний до творчого і повного життя, що вміє також і самостійно на свій лад бавитись, не малпуючи забави інших і не оглядаючись на те, що світ „скаже", чи та забава „европейська" чи ні і чи збережені в ній усі „конвенанси" (бодай про людське око, бо що робиться по закутках, про те ліпше не згадувати).

Коли мадяр почуе свого чардаша, то навіть старий починає викручувати штудерне „па" і оживає. Мотйливий віденець забуває про все на світі при звуках вальса. Коли причиною сонности наших забав є чужі нашому темпераментові „модерні" танці, або втомна для нашого вуха, вересклива джезбендова музика, то може ліпше згадати про коломийку і козачка, але одного нам рішуче потрібно для здоровля нашого народнього організму: —більше веселости і забави, бо без того відсвіження нервів занидіємо і обернемось у мертвців, що ніколи не осягнуть бажаної цілі, бо не матимуть на те сили. Мусимо знайти спосіб, як відпружити нерви і викликати на уста веселу усмішку, мусимо навчитись сміятись в бавитись забуваючи про щоденні турботи, бо інакше життя наше буде якимсь цвинтарем, а серед мертвих не створимо правдивого життя. Дійсність тяжка і сумна, майбутнє вимагатиме від нас здоровля і сил і ми про це мусимо памятати та дбати.

Х. К.

Балачки про моду.

Дуже можливо, що або св. Миколай вам приніс гарний матеріял на суконку, або знайшли ви його під ялинкою і перед вами стоїть питання: „А як же ту суконку вшити?" — питання, яке кожну жінку і в кожнім майже віці цікавить.

Отже з візитовими чи властиво пополудневими суконками ви вже мабуть це питання вирішили ще перед Різдвяними Святами (якщо то добрий старенький Миколай вам її приніс, а якщо ще й не вшили її (бож може знайшли ту матерію тільки тепер), то вже напевно давно знаєте, як собі її вшити — бож наші пополудневі суконки звичайно є „на всі випадки" і ми це питання найдокладніше обмірковуємо. Зрештою ми вже на цьому місці пополудневі суконки досить докладно обговорили.

Перед нами важна проблема вечорової суконки. Наближається карнавал і бодай на одну [illegible] забави напевно підемо.

Дівчатка, що найбільшою їх окрасою є молодість (про що вони, на жаль, досить часто забувають) мають легкий вибір. Цьогорічні матеріяли: органді, тюлі, коронки, тафти, а також і вічно модні „стилеві" суконки, що мають ще в цім сезоні й трохи спортового стилю з гарними комірчиками „бубі" все личитимуть кожній молодій дівчині, що без потреби не робить вже з себе поважної „дами". Прикраси до цих суконок? Штучні квіти, шовкові та тюлеві шарфи з літаючими кінцями.

Квіти приміщуємо там, де власничка суконки знайде для них найвідповідніше місце: і на рамені, і при поясі, спереду і ззаду, а також багато цих квітів і в зачісці. Шарфи чи то одно- чи дво або й більше кольорові перевязують стан в тому місці, де його звичайно маємо, ані вище, ані нижче. Часом зав'язана тока шарфа вже аж від декольту і перекручена кілька разів, аж потім обхватує стан. Стільки для молодих.

А щож з нами, з тими, що вже мають вісімнацятку за собою (скільки нам по вісімнацяти про це хіба ніхто нескромний нас не запитає). Для нас цьогорічна мода також принесла деякі новинки, хоч значних змін нібито й нема. В матеріялах коронка, оксамит, тяжкі шовки, для заможніших срібна та золота ляма або брокати з лекших матеріялів жоржета, а також подекуди тюль, але вже хіба в чорнім кольорі. Кольори? Багато ріжного відтінку червоного. Білого а вже найбільше чорного, що зрештою для тих, що трохи менше зважали на свою „лінію" є правдивим порятунком. Не вийшов ще з моди й колір „ліля", темний і ясніший, що в минулорічному сезоні так несподівано опанував був балеві салі. Оздоби? Багато ріжного лискучого каміння та „паєтів". Ріжні лискучі „клямри", „кліпси", ковтки, бранзолети — все у старовиннім стилі. Є того каміння і в зачісках трохи у формі ріжних зірок, квітів, півмісяців припнутих чи то з боку над вухом чи спереду. Фасони? Дуже ріжноманітні. І обтислі сукні розширені при долині, навіть з „хвостами" модні, і широкі від паса і ріжного роду драпування. На широких спідничках з легкого матеріялу багато аплікацій з оксамиту. Вузькі спіднички гладкі, без оздоб. Декольти? — великі і то і зпереду і зновуж таки й на спині майже до пояса. Багато при тих сукнях також ріжнокольорових шарфів і то в найнеймовірніших кольорах, нпр. до темно-ліля суконки шарфа синя з рожевим або рожева з зеленим, до рожевої сукні шарфа синьо-жовта і т. п.

До всіх тих суконок багато ріжних болерок та вечорових жакетиків і плащиків та пелеринок і то з найріжноманітнішого матеріялу. І з футра, і з оксамиту і з тяжкого шовку пошитого „паєтами" і з тюлю майстерно зморщеного, і з коронки або й з сукна підбитого шовком. То вже залежить від смаку та грошевих можливостей власнички.

Ну боюсь, що зробила вам за багато „смаку" на ті вечорові туалети та на карнавалові забави, а хто зна, чи тим не наробила собі ворогів з ваших чоловіків, які ще готові мене за такі марнотратні поради й укаменувати, а тому обережно змовкаю, щоб початок нового року не почався трагічно хронікарською заміткою про передчасний кінець вашої

Рити.

Зі світа.

ШВЕЦІЯ.

Уперше в історії Швеції обрано жінку до Наукової Королівської Комісії на звичайного члена. Є це пані д-р Бет Генінгс, що при останніх виборах до шведського парляменту була вибрана посолкою.

ФРАНЦІЯ.

В Парижі померла в 75 році життя відома американська письменниця-повістярка Едита Вортон. Її повісти перед чвертьстоліттям мали величезний успіх, у Франції, де вона жила довгі роки, і в Америці. Її твори були писані з великою експресією і зачіпали проблеми тодішнього життя.

КИТАЙ.

Незвичайною популярністю користується тепер в Китаї фільмова артистка Цен-По-Ер, яку китайці величають своєю Жанною д'Арк. Коли почалась китайсько-японська війна ця артистка, що до того часу вже прославилась на екрані виявила себе великою патріоткою і не тільки віддає дві третини своїх доходів на воєнні цілі та бере участь у ріжних добродійних виступах на користь пожертв війни, але виступає з палкими промовами на ріжних зібраннях та оголосила, що як тільки скінчиться її контракт з фільмовим товариством, вона вбере однострій і піде зі зброєю в руках боронити рідного краю. Вже її поява ентузіязмує війська Цен-По-Ер є хресною матірю 29-ої китайської армії, що в перших днях війни ставила дуже поважний опір японцям.

АНГЛІЯ.

Урядова статистика виказала, що жіноча домашня служба багатих англійських родин переважно чужинецького походження. Здебільшого вербують її між дівчатами, що мають середню освіту. Найбільше в англійській службі є австрійочок, мадярок та жіночої молоді зі скандинавських країв.

АМЕРИКА.

Один зі жіночих клюбів в Шікаго набув недавно на власність приватний музей за суму 70 тисяч долярів. Як відомо, жіночі клюби в Америці обєднують велику кількість жінок і мають дуже ріжноманітну діяльність, мають власні фабрики, підприємства, ресторани тощо. Нараховують, що до таких жіночих клюбів в Америці належить понад вісім міліонів жінок.

Сторінка без політики.

МИШКА МІКІ ПРО СЕБЕ.

Застаємо її за кулісами одного американського ателіє, де готовилась до дальших знимок.

Просимо незвичайну акторку, щоби сказала кілька слів про себе.

— Всі люди, — почала мишка Мікі — які оплескують мене в кіні та із такою радістю приглядаються моїм несамовитим пригодам на срібному полотні, направду не знають, звідкіля я взялась на цьому світі. Одначе заки розкажу вам історію мого приходу на світ, попробую розказати загальну історію рисункової фільми. Народини рисунків, що самі рухаються, сягають давнього часу, на 30 літ перед народженням справжньої фільми. Тоді відомий був такий апарат, що називався „дзутроп", себто такий малий ворушний циліндер з малими щілинами, крізь які можна було оглядати серію картин, які швидко рухалися. Тоді ще не знали проекційного апарату і тому не можна було оглядати тих картин на екрані.

В 1908. р. перший раз висвітлювали ворушні рисунки, створені французом Емілем Колієм. Ідею Колія перейняв американець Вінсор Мек Кей та зладив таке мале звірятко, що рухалося і прозвав його „Джерті". Згодом стало воно відоме по всьому світі. Герой першої фільми рисунками п. н. „Джерті Дінозавр" добув собі успіх — на тодішні часи — дуже великий.

Приблизно в тому самому часі другий американець „Брей" показав публиці другу рисункову фільму з героєм, що називався „Полк. Ліяр" Їх обох, Брея і Мек Кея, вважають батьками рисункової фільми.

Коли тільки я прийшла на світ, у голові геніяльного Вальта Діснея, зараз же вивів він мене на екран, звідки пробоєм здобувала я світ для себе. Вальт Дісней опікувався мною дуже дбайливо й коли я підросла, мерщій навчив мене говорити.

Перші зусилля Вальта Діснея оцінювали дуже низко. Спершу платили йому по 30 центів за одну стопу фільмової плівки. Сьогодні мій батько неякбудь дорожиться: за його фільми платять йому двісті разів більше, як давніше, бо за одну стопу дістає він аж 50 долярів. Згодом Вальт Дісней, дбаючи за мене, увів до фільм, в яких я виступала, всі новини фільмового мистецтва: звук, колір та навіть пластику. Та про те годі мені покищо говорити. Творити колірові, рисункові фільми куди складніша справа, як звичайні, чорно-білі, фільми. Кожний рисуночок треба докладно вимальовати в таких барвах, які відтак мають вийти на екрані. Одначе це така повязана і важка ділянка, що годі мені її описувати докладно.

Не забувайте, будь ласка, що не я одна в мого батька Вальта Діснея. Є нас ціла рідня: Мінні, Качур Дональд, три Малі Свинки, три Малі Вовки та їх недобрий батько, строгий сторож, Плютон, Коровка Кляра та інші. Я нарочно навела вам так добре відомі імена, щоби відповісти на питання, що їх нераз цікаві нам ставлять, чи рисівники Діснея послуговуються живими моделями, осягаючи таку незвичайну схожість рухів у рисуночках. Воно ясне, що булоб дуже важко приневолити всі „дієві особи", які виступають у Вальтових фільмах, позувати до ілюстрацій. Рисівники Діснея мусять цілими годинами приглядатися рухам тих звірят, щоб опісля відтворити їх на екрані. Густо-часто можна побачити у студіо Діснея його рисівників, які сидять перед дзеркалом із аркушем білого паперу в руці та роблять до себе найконечніші гримаси. Так вистудіювані „міни" переносять вони відтак на папір. Автім треба дуже багато праці, щоб викінчити одну рисункову фільму. Вальт Дісней має у своїх робітнях коло 600 працівників, рисівників, фотографів і т. п., та всеж таки на викінчення одної такої фільми треба 3—6 місяців часу.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Енергічна суджена.

Джордж Шрівс із Ню-Йорку дістав саме того дня, в якому мав відбутися його шлюб, якийсь дивний страх перед зміною місця. Тому він не хотів нікуди з хати рушитися.

Двацятьдволітній наречений був уже від трьох літ заручений із Мері і постійно наставав на швидке вінчання. Одначе запопадлива Мері хотіла мати свою власну домашню обстанову і тому відкладала речинець вінчання якнайдалі. Вкінці Мері придбала вже все те, що їй було потрібне та визначила остаточний речинець шлюбу. Наречений незвичайно втішився. Також і Мері тішилася близьким вінчанням, бо владила собі своє гніздечко так як хотіла.

Та раптом з нареченим почало щось дивного діятися. Він змінився й почав настоювати, щоб відложити речинець вінчання. Він оправдувався, що він став дуже нервовий і боїться цілої весільної церемонії.

Рішуча наречена заявила, що замісць у послюбну подорож, поїдуть обоє на тихе село і він там згубить свої „нерви".

Наречений згодився і вкінці визначили день шлюбу. Та можна собі уявити як збентежилися гості, коли в церкві звилася у вінку й серпанку сама молода. Колиж молодий по довшім вичікуванні не приїхав, тоді один з гостей поїхав таксівкою до його мешкання. По кільканацятьох хвилинах післанець вернувся, кажучи, що Шрівс дуже схвильований і через свої нерви не може взяти шлюбу.

Ясно, що така відповідь не вдоволила молодої і тоді вона з черги поїхала за молодим. Як вона його вспіла переконати і вилічити з нервів, ніхто з весільних гостей того не довідався. Одначе Мері привезла свого нареченого до церкви і взяла з ним шлюб. Молодий всім весільним гостям хвалився, що почувається найщасливішою людиною на світі, бо має дуже енергійну жінку.

Щуролов у фраку й білих рукавичках.

Хто приїде до Льондону, той може запримітити цікаве явище; а саме, що якийсь елегантно одягнений мужчина входить кожного дня до Букінгемської палати.

Цей елегантний гість, якого знає вся прислуга королівської палати, називається Джон Дальтон. До палати приходить він у фраку і білих рукавичках. Одначе його дорога не вела до королівських кімнат, лиш вела сходами вдолину — до пивниці.

В пивницях перебував той дивний чоловік довший час і згодом знову покидав палату. Колиж після виходу з пивниці хтонебудь звернув увагу на рукавички Дальтона, мусів запримітити, що вони були вже брудні. Джон Дальтон є саме тим, який має турбуватися, щоб у пивницях королівської палати не розмножувалися щурі.

Це преважке завдання виконували вже його предки, бо ще в 1710 р. дістала рідня Дальтонів привілей винищувати щурів у Букінгемській палаті.

І в житті бувають події як у повістях.

Банковий урядовець Нельзон Міз із Ню-Йорку познайомився пів року тому з 17-літньою дівчиною Неллі Ноліс. Не зважаючи на ріжницю віку (він мав уже 47 літ) обоє полюбилися і Неллі Ноліс переїхала небавом до Міза на мешкання.

Обоє зговорилися про подружжя. Неллі Ноліс рішила представити суджeного своїй матері, яка мешкала в іншому місті. Міз поїхав з Неллі до її матері і пізнав у своїй майбутній теші жінку, з якою двацять літ тому вязали його любовні зносини. Виявилося, що Неллі Ноліс була його рідною донькою...

Покінчилася ця історія як у старих мельодрамах — трагічно, Нельзон Міз оповів дівчині правду і вони обоє покінчили ще того самого дня самогубством, відкрутивши кран від газових рур.

ЯК ВИГЛЯДАТИМЕ ДІМ МАЙБУТНЬОГО.

Американські архітекти ломлять собі без упину голову над питанням, який дім буде наймодерніший і найпрактичніший. Це питання клопоче їх голови й доводить до того, що кожний день приносить нові проекти і пляни, які просто абсурдальні.

Наймодернішим домом уважали досі дім у місті Манфільд у стейті Огіо, який своїм уладженням „загнав у кут" всі досі збудовані у Злучених Державах доми. А саме в тому домі заінсталювали найновіші електричні мотори (19 моторів) які виконують усі роботи, що їх досі виконував чоловік. Та в останніх днях і той дім перестав бути ревеляцією, бо на одній із нюйоркських вистав появився модель „дому майбутнього", збудований в цілості із шкла, без вікон. Провітрювання дому відбувається при допомозі вентиляторів, а коли хтось не хоче денного світла може в кожній хвилині при допомозі електричного ґудзика спустити занавіси і засунути щільно заслони. Очевидно, що двері теж відчиняються і замикаються при допомозі електричних уладжень. Цілий модель уладжений аж до найменших подробиць.

—o—

ОТТАК СОБІ.

Найбільша невдача: дати себе скинути зі сходах і не вспіти трісанути за собою дверми.

•

Героїв увіковічнюють їх подвиги, вождів — фотографи.

•

Програмова мова Сталіна: „Пішли вы дураки!"

•

Краще кормитися легендою, як підкормлюватися сплетнями.

ВЕСЕЛЕ.

ЦИТАТ ІЗ СВ. ПИСЬМА ЯК ВІДПОВІДЬ НА ПРОХАННЯ.

Якийсь молодець вислав до Фрідриха Великого письмо, в якому доволі безцеремонно просив короля надати йому відповідне та платне становище в державній єрархії. Прохання було справді безличне, бо молодець не лиш був заможний, але не мав теж відповідних кваліфікацій. Король, якого безличність та настирливість молодця вивела з рівноваги, замісць відповіди написав на маргінесі прохання: „Друга книга Самуїла, розділ 10, вірш 5".

І велів відіслати прохання без ніяких пояснень загонистому й зарозумілому молодцеві.

Коли молодець відшукав згадане місце в біблії, сильно розчарувався. Цитат з того місця був такий:

„Залишися в Єрихоні, доки не виросте тобі борода і відтак знову зголосися".

СОВІТСЬКИЙ ПОБУТ.

Московський гумористичний часопис „Крокодиль" подає таку картину:

У московській фризієрні „Гігієна" один з присутніх клієнтів відступив свому сусідові першенство у голенні. Таке явище в Москві не буває, бо чемність там істнує хіба лиш на „експорт" для чужинців. Тому теж вражений таким виявом чемности совітський громадянин звернувся до чемного сусіда за поясненням. На свій запит дістав таку відповідь:

— Я обчислив, що кожний 10-тий гість дістає чисту серветку. Ви саме, громадянине, будете 10-тий, а я девятий... Отже й волів заміститися місцями.

Йордан у Львові.

Цього року одного бракувало „Йорданові" — традиційного морозу. Затеж тепла, навіть сонешна, погода дала змогу величезним масам народу взяти участь у торжестві Богоявленського водосвяття. В тому часі, коли у Преображенській церкві відправлялась архиерейська Служба Божа, яку правив Преосв. Іван в асисті клеглія Митрополичої Капітули, на Ринку збиралися з усіх львівських церков процесії вірних, що походом окружили ввесь Ринок, співаючи колядки. В поході взяли участь дві орхестри: Т-ва „Зоря" і Т-ва „Воля".

В год. 11.00 прийшла процесія з Преображенської церкви і почалося водосвяття при відпоряно удекорованій та замаєній смерічками йордані на розі Ринку та вул. Гродзіцьких. Співав хор питомців Богословської Академії. Після водосвяття перейшов Ринком святочний похід, в якому окрім питомців Богословської Академії взяли корпоративну участь Т-ва „Зоря", „Сила" і „Воля", Марійське Товариство Пань, службовики Центросоюзу та Маслосоюзу з дирекцією у проводі, СС. Служебниці, колегія професорів Богословської Академії з о. ректором д-ром Сліпим, президія УПР та представники ріжних українських установ. Серед численного духовенства та крилошан Митрополичої Капітули йшов Преосв. Іван та кропив свяченою водою тисячні маси зібраних по обох боках походу вірних.

Не треба і згадувати, що біля криниці ще довгі години після водосвяття був величезний натовп вірних, що хотіли набрати собі свяченої води.

Свято Йордану випало справді величаво. Кажуть, що такої маси народу на Йорданському водосвятті у Львові давно не було.

Окремого водосвяття для війська, як це було в останніх роках, цього року не було.

Біля криниці при вул. Курковій відбулося водосвяття для православних при участи к. 150 осіб.

ЧЕСЬКА ЦЕНЗУРА СКОНФІСКУВАЛА ЮВИЛЕЙНЕ ЧИСЛО „СЛОВАКА".

З нагоди двацятиліття істнування „Словака", органу словацької народньої партії, появилося ювилейне число того часопису, в якому взяли участь найвизначніші словацькі діячі. На першому місці вміщена стаття о. Глінки, який ствержує, що на сторінках „Словака" віддзеркалюється історія словаків в останньому двацятиліттю, їх боротьба за національні права, їх змагання, цілі і погляди. О. Глінка пригадує, на які переслідування був наражений „Словак" з боку ворогів словацького національного руху, та всеж він розвивався і далі могутніє та щораз успішніше відпирає звернені проти нього атаки. Вкінці о. Глінка висловлює переконання, що словаки в недовгому часі осягнуть повну перемогу і здобудуть справжню свободу і повноту національних прав, які собі загарантували у пітсбурській умові Це ювилейне число сконфісковане в девяти місцях.

—o—

НЕГУС КАНДИДАТОМ НА МИРОВУ НАГОРОДУ НОБЕЛЯ.

Посли до шведського парляменту збирали між собою підписи на письмо, яким хочуть підперти кандидатуру негуса Гайле Селяссіе і шведського мера Ліндгагена до мирової нагороди Нобеля на р. 1938. Це письмо перешлють в найближчих днях до норвеського стортінгу, який признає ту нагороду.

—o—

АМЕРИКА ЗБРОЇТЬСЯ.

Морський департамент ЗДПА замовив 58 бомбових літаків за суму 3 і пів міліона долярів.

—o—

КИТАЙСЬКИЙ ТЕРОР.

На терені міжнародньої і французької концесії в Шангаю японська поліція перевела ревізії та арештувала 98 китайців під замітом терористичної акції проти японців. Після переслухання 9 осіб звільнили. Слідство виявило широко розгалужену протияпонську терористичну організацію.

Памятайте, що місяць січень — це місяць Рідної Школи, тому всі приходи з просфори, представлень, ріжних імпрез та забав у місяці січні (без огляду на те, хто їх улаштовує) треба всецільо обернути на Рідну Школу!

Шотан утворив новий французький уряд

Після того, як соціялісти ухвалили підтримку Шотана, він утворив новий уряд в ось якому складі:

Премієр — Шотан, — віцепремієр — Даляліє, державні міністри — Бонне і Фросар, війна — Даляліє, маринарка — Бертран, летунство — Ля Шамбр, внутр справи — Сарро, справедливість — Кампенші, закорд справи — Дельбос, торговля — Кот, емеритури — Лясаль, рільництво — Шапсаль, освіта — Зе, пошта, телеграф, телефон —Шмід, праця — Рамадіє, кольонії — Стег, здоровля — Рюкар, публ. роботи — Кей, скарб — Маршандо, пошта — Жантен, торг. маринарка — Ельбель.

При розподілі ресортів Бонне дістав місію координувати всі господарські справи, щоби боронити валюту, Фросар — посередництво між капіталом і працею при суспільних конфліктах, Даляліє — координацію оборони та нагляд над міністерствами маринарки й летунства.

УРЯД НЕТРИВКИЙ.

Лівиця, зокрема комуністи й генеральна конфедерація праці, глядять неприхильно на утворення Шотанового кабінету, добачуючи в ньому зворот на право. З огляду на те, може дійти легко до конфлікту, в якому соціялісти не моглиб дати підтримки урядові Шотана — тому його слід уважати мало тривким.

—o—

Памяти заслуженого громадянина.

ВОЛОДИМИР УСТІЯНОВИЧ.

Підчас цьогорічних Різдвяних Свят відвели стрийські українці на місце вічного супочинку Вол. Устіяновича, людину, якої імя тісно звязане з розвитком громадянського життя Стрия за останні десятиліття. Не зважаючи на своє становище державного (залізничого) урядовця, Покійний віддавався всеціло громадянській праці. Ще в часі виборів до австрійського парляменту він їздив по селах з агітаційними промовами; за те його й арештували. Членом „Касина" був бл. п. Устіянович ціле своє життя. „Стрийський Боян" ледви чи міг би був без нього істнувати: все славне минуле „Стр. Бояна" — це без сумніву його заслуга. 20 літ був Покійний директором Задаткової Каси (теперішнього Україн. Банку). Т-во „Сокіл" завдячує Покійному теж дуже багато. Завдяки йому гарно розвивалася сокільська орхестра; неодин її член дістав добру посаду при залізниці або при нашій установі під умовиною, що буде постійно працювати в орхестрі „Сокола". Маслосоюз, Нар. Дім, драматичний гурток (тоді не статутовий) все мали в бл. п. Устіяновичеві працьовитого члена. Чимало поміг він при організації стрийсько-господарсько-рільничої вистави. Як дуже добрий декляматор, Покійний виступав майже на всіх більших національних святах і вчив учениць „Рідної Школи" декляматорської штуки. Відчуваючи пієтизм до свого покійного діда, бл. п. Устіянович збирав памятки його малярської творчости і давав на основі тих збірок відчити.

Підчас наших визвольних змагань Покійний обняв керму залізниці у Стрию та на всіх близьких відтинках. По упадку Української Держави опинився він без хліба. Після політичної карантани вернувся він до своєї служби, не виріжаючися праці в українських установах. В тих часах здобув бл. п. Устіянович симпатію стрийської молоді як організатор і голова Т-ва Приятелів Пласту. Він перший наладнав дружній звязок між Пластом і стрийським громадянством та, не зважаючи на свій вік, часто брав участь у пластових прогульках.

У 60. році році свого життя виїхав Покійний у гори, до свого родинного гнізда — Головецька. „Я своє зробив і дальший розвій моєї праці передаю молодшим, бо так повинно бути. Час до часу приїду і побачу, як те життя розвивається" — сказав він перед відїздом і дотримав слова до кінця життя.

З прикрістю приходиться ствердити, що стрийські українці не віддали Покійному останньої прислуги так, як він на це заслужив: у похороні не взяла участи орхестра „Сокола" ні хор „Стр. Бояна", місцеві товариства не дали навіть спільної оповістки про смерть свого заслуженого члена.

Стриянин.

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Попереднє (12.) число „Діла" підпало конфіскаті за кілька речень у статті „Треба шукати ліку" О. Кисілевської і за кілька місць у статті „Ще про українську кооперацію на Волині та її „опікунів". Тому, що поліція забрала ввесь наклад часопису, приготований уже до експедиції на дворець, не могли ми вже видати вчас числа після конфіскати. Через те наші передплатники дістали це число з опізненням не з нашої вини.

— **Львівська радіостанція** надасть у суботу 22. ц. м. в год. 16.15—16.50 українські народні пісні у виконанні хору Дм. Котка. Авдицію перешлють на всі польські радіостанції.

— **Кошицька радіостанція** надасть у неділю 23. ц. м. концерт хору сільської молоді в Нересниці, що під проводом учителя А. Буркацького відспіває пісні М. Леонтовича, М. Лисенка, А. Буркацького і В. Завадського; в понеділок 24. ц. м. відчит д-ра Авг. Дутки про М. Лисенка та концерт піяністки Ольги Дуткової, що відограє твори М. Лисенка.

— **В Українському Науковому Інституті у Берліні** відбудеться в пятницю 21. ц. м. виклад

доц. дипл. інж. Р. Димінського на тему: „Документарний кредит в українській закордонній торговлі".

— **Засідання Фільольоґічної Секції Н. Т. Ш.** відбудеться в суботу 22. січня в год. 18. у справі вибору проводу Секції і намічення пляну праці.

— **Загальні Збори Т-ва Вакаційних Осель** у Львові відбудуться 21. січня ц. р. в домівці Марійського Т-ва Пань, вул. Руська ч. 10, партер Початок: год. 17.

— **Нові українські часописи.** Центробанк приступає до видавання місячника п. н. „Кредитова кооперація". Досі статті, матеріяли й комунікати в справі кредитової кооперації друкувались у „Г. К. Ч.". — З днем 30. листопада 1937 виходить у Куритибі, Парана, Бразилія, націоналістичний тижневик „**Наш прям**". — Під гаслом „За самостійність, соборність, демократію" появляється в Сан Паольо, Бразилія, з днем 21. жовтня 1937 ілюстрований тижневик „**Зоря**". Редаґує „Зорю" колеґія під проводом А. Корша.

— **Пропав без сліду.** Справа співробітника „Нового Села", Старуха, що пропав без сліду тому кілька місяців, ще досі не вияснена. Як відомо, його мати дістала свого часу від міністерства внутрішніх справ вістку, що її син арештований і находиться в Рівному. Одначе вязнична управа в Рівному заявила зажуреній матері, що його там нема. Харчі, вислані на Різдвяні Свята, звернули з допискою: „такеґо вензня нема". Це добиває стареньку хору матір, яка не може віднайти рідного сина, що тяжко недужий.

— **Новий музей у Львові.** Барон Константин Бруніцький, що помер недавно у Львові, записав свій дім при вул. Техніцькій на власність міста, яке має влаштувати в ньому музей порцеляни та інших цінних річей, які він збирав ціле життя. Два доми в місті і віллю в Абацеї записав своїй сестрі та приятелеві.

— **Шість нових кін** має повстати у Львові. Стільки бодай нових подань внесено до адміністраційної влади за дозвіл відкрити нові кіна. Між іншим мають повстати кіна в салі готелю „Бельві" при вул. Леґіонів, у салі реміснича палати при Стрілецькій площі, в салі „Дому Жолнєжа" при вул. Зеленій і при вул. Кентшинського.

— **Ліки подешевіють.** Міністерство суспільної опіки рішило обнизити ціни ліків на 10—15 проц. Обнижка буде обовязувати ще в цьому місяці.

— **Україніка.** В 11. числі 14. річника німецького журналу „Цайтшріфт фір Геополітік" (за листопад 1937) поміщено репродукції трьох мапок з англійськими і японськими текстами, що зясовують положення української етнографічної території в Европі, її теперішній поділ між 4 держави та розселення українців у азійській частині СССР.

— **Відгомін судової розправи б. посла А. Гавзнера і д-ра Дренґевича.** Дня 11. січня ц. р. відбулася в городському суді у Львові розправа б. посла Гавзнера, якого обвинувачував д-р С. Дренґевич, адвокат у Львові, за зневажлення. А. Гавзнер закинув д-рові Дренґевичеві, що він управляє провокацію, покликуючись між іншим на звязок д-ра Дренґевича з вибухом бомби в льокалі „Стшельца" у Станиславові в 1933 році. Суд ухилив попереднє своє рішення, яким допустив докази правди і засудив А. Гавзнера на два місяці арешту із завішенням та на грипну 100 зол. У звіті з цієї розправи подав „Век Нови" між іншим, що д-р Дренґевич є далі членом П. П. С. Тимчасом „Роботнік" з 17. січня ц. р., подаючи звіт із вище згаданої розправи, стверджує, що нотатка „Веку" невірна з правдою, бо д-р Дренґевич від 6. червня 1937 р. є поза партією, виключений з неї за псевдинку, незгідну з обовязуючою П. П. С. дисципліною та організаційною етикою.

— **Присягали на замовлення.** Поліція викрила у Львові шайку станових кривоприсяжників, що на домагання інтересованих сторін ставали перед судом і складали фальшиві присяги, потрібні сторонам у судових процесах. Провідником кривоприсяжників, яких було 10, був б. екзекутор Казимир Панкевич. Справою занялася судова влада.

— **Засудили грізних бандитів.** Пострахом Пустомит і сусідніх сіл був Кароль Кіліян та його брати з Пустомит. Останнім їх подвигом була їхня участь у забаві, що її уладило собі місцеве польське товариство в парохіяльнім домі в Пустомитах. Та забава скінчилась убивством Андрія Мульки і Миколи Гжечняка і тяжким пораненням Яна Овчарка і Яна Бандуровського. Тепер відбулася в цій справі дводенна розправа перед трибуналом у Львові, яка закінчилась засудженням Кароля Кіліяна на 10 літ вязниці, Михайла Кіліяна на 3 роки вязниці, Йосифа Кіліяна на 6 місяців і Яна Кинша на рік. Засуджених боронили адвокати: д-р Мацелінський, радник Личковський і д-р Цукер. Унєвинено Антона Лісовського, Йосифа Тарада і Щепана Бучковського, яких боронили: д-р Лев Ганкевич, д-р Матковський і д-р Степан Шухевич. Предсідником трибуналу був суддя Бочар, обвинувачував прок. Мінасович.

— **Розвязали Білоруський Національний Комітет.** Городський староста у Вильні припинив діяльність Білоруського Національного Комітету і визначив його куратором Мих. Белятка. До припиненого Комітету належали білоруські діячі, які після упадку короткотревалої білоруської республіки, проголошеної в 1915. р. в Минську, знайшли захист у Польщі. Як повідомляє ПАТ, завдання Комітету покривались з програмою комуністичної організації, при тому він удержував звязки з ворожими закордонними чинниками, дістаючи від них грошеву підмогу.

— **Під закидом 11 злочинів.** Прокураторська влада, що веде доходження у справі бандита Марушечка, зажадала актів від судів на терені кількох воєвідств. Закидують йому 11 злочинів. Марушечко відповідатиме м. і. за стріли до поліції на радомській шосі, напад на колектора, два напади в Бялій, чинний опір при арештуванні, зранення пятьох поліціянтів і вбивство поліційного розвідчика у Варшаві. Розправа відбудеться у березні ц. р.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні впали м. і. такі більші вигри: 10.000 зол. на ч.: 50270 80597 116988; 5.000 зол. на ч.: 84270 88136; 2.000 зол. на ч.: 2377 28646 33142 34455 40639 65105 68256 69035 74701 93513 97313 101529 163825 185728 194308 109862 136433; 1.000 зол. на ч.: 6286 8434 27384 35219 38135 163 40726 44725 885 61767 63871 71209 92922 96156 898 97358 99470 101549 116183 117994 127142 452 134771 145688 148706 163763 169954 170632 171419 173655 175954 179513 194738.

— **Совітські інжиніри.** Орган совітського комунікату шляхів „Гудок" повідомляє, що із 13 молодих інжинірів, приділених недавно до паровозівні на стації Бугульма (Поволжя) лишився досі тільки один. 12 утікло, шукаючи якогонебудь зарібку, незалежно від своїх кваліфікацій. Куйбишевська (самарська) залізниця відчуває голод інжинірів. Обовязки інжиніра-будівничого виконує людина, що не вміє чотирьох головних рахункових ділань. Інжиніри приймають посади бухгальтерів, рахівників, щоб тільки оминути відповідальности за діяльність залізниці. Взагалі інжинір, якого присилають із Москви, видержує на стації не довше, ніж 2—3 тижні і знеохочений умовинами життя та праці, втікає, попадаючи в конфлікт із совітським правом.

— **Колхози без управителів.** Безпощадна чистка, яку переводить совітський уряд, відбилася дуже некорисно на колхозах, з яких багато лишилося без провідників і спеців. Наляканий таким положенням совітська влада вставила спеціяльні курси для колхозних управителів. Курс тревае три місяці. В рільничій школі ім. Кірова в Ленінграді скінчило такий курс 180 людей, напів анальфабетів, яких вислали негайно на колхози, а на новий курс приняли 200 людей. Тим способом хотять заповнити місця тисячок людей, що стали жертвою чистки.

— **Комуністи на Буковині.** В Чернівцях поліція арештувала 22 молодих жидів і жидівок підчас комуністичної наради, при чому в домівці знайшла багато комуністичних друків.

— **Відень вимирає.** Австрійська статисти[ка] виказує дальший сильний спадок числа урод[жень] у Відні. В місяці листопаді м. р. на 2.075 ви[пад]ків смерти занотовано тільки 744 народин.

— **Будують нові „Цепеліни".** Новий німе[ць]кий кермовик „Цепелін", який збудовано [для] 40 пасажирів, відбуде свої перші лети на вес[ні]. Будову другого кермовика, який помістить [...] пасажирів, скінчать у літі. Оба кермовики [літа]тимуть тільки до Півн. Зл. Держав, бо в[они] доставили Німеччині потрібного гелю тіль[ки] під умовиною, що кермовики будуть курсув[ати] на лінії Німеччина—Північна Америка, а не [до] Південної Америки, хоча ця друга лінія для Ні[меччини] дохідніша. Реалізація Цепелінів до Пі[в]денної Америки стає під знаком запиту, бо Бе[р]лін не хоче користуватися російським гелем.

— **Царський ґенерал гусієм.** У волковиськ[ому] повіті на Литві помер 82-літній Филип Фр[...] що пас гуси у селян. Знали про нього тільки [те], що примандрував із Росії. Аж по його смерті ствердили на основі його паперів, що він [був] колись російським ґенералом. Між його річ[ами] знайшли прапор одного полку царської [армії]. За життя він не зрадив нікому, хто він і [...] зійшов на нуждаря.

— **Льви роздерли присмирника.** В мадярс[ькій] місцевости Уйперс в околиці Печу попису[вався] мандрівний цирк своїми львами. Коли присм[ирник] знайшовся в залізній клітці з львами й [по]чав уставляти їх до пописів, один лев кину[вся] на нього і запустив свої зуби в його шию. [І] інші льви пішли за його прикладом і теж ки[ну]лися на присмирника. Серед публики настав [ж]ахливий переполох. Кількох мужчин дало кіль[]нацять револьверових стрілів і вбили всіх р[оз]ярених звірів. Із клітки добули вже тільки [по]шматоване тіло присмирника.

— **Жахлива пожежа школи.** В містечку С[в.] Гіяцінт під Монтреалем (в Канаді) згоріла [...]жеська школа, яку вів монастир Свящ[...] причому згинуло кількадесять осіб. Зпід згари[ща] добули 20 трупів, а 30 осіб ще бракує, 22 о[со]би тяжко попеклися. Причиною пожежі був в[и]бух. Тому, що вогонь охопив долішну части[ну] будинку, учні з учителями, світськими і духо[в]ними, схоронилися на даху будинку. Одначе [по]жежа дісталася швидко на гору, вязання [даху] завалилося і всі впали в море вогню. Ста[лося] це на очах людей, що приглядалися ратув[ничій] акції.

З концертової салі.

КОНЦЕРТ НА БУДОВУ ЦЕРКВИ СВ. ІВА[НА] БОГОСЛОВА У ЛЬВОВІ.

(І. С. Барвінський та орхестра елевів В. М[уз.] Інституту.)

Концерт на дохід будови церкви св. І[вана] Бо[]гослова у Львові, уладжений 17. ц. м. в [салі] Народнього Дому, був оригінальною і си[мпат]ичною імпрезою. На його програму в [...] зложився перший самостійний виступ відо[мо]го, хоч дуже ще молодого віольончеліста [...] за Муз. Інституту Лисенка І. С. Барвінсько[го] чельовим речіталем — при співучасти піяні[стки] п. Н. Барвінської і смичкової орхестри еле[вів] гогож В. М. Інституту, як супровідника [со]ліста.

Програма була, коли ще взяти під [увагу] невеликий вибір віольончельової літерат[ури] взагалі — цікава й різнородна змістом і [при] тім не дешева. Молоденький, надійний [...] такої рідкої все ще у нас ділянки смичко[вого] мистецтва росте скоро і розвивається [...] присвоюючи собі з питомою йому свобо[дою] простотою чимраз вищі технічні й в[ираз]ові засоби мистецтва. Цікаво, що на [...] вибивається у його грі — тон із його [...] ми, округлість і дистинкція фрази, які [осо]бливо гарно виявились у Концерті Генде[ля] Ґріґа (II. частина), мініятурах Глазунова [...] Думці В. Барвінського, — і тих його [...] міг би йому нераз позавидувати навіть [...]челіст; на другім плані стоять технічні [...]

і бравура, хоча й вони теж уже прозябають ...раз сміливіше.

Немало значіння для піднесення мистецької вартости виступу челіста мав очевидно прекрасний фортепіяновий супровід п. Н. Барвінської, що особливо дався відчути в оригінальній сонаті Ґріґа. Справді, школа, що такої міри камеральна піяністична сила, як п. Н. Барвінська, дає себе намовити до виступів тільки ...ляючо материнським почуванням.

Смичкова орхестра елевів В. Музичного Інституту під орудою проф. М. Колесси виконала свою відповідальну партію у „Концерто Ґроссо" Генделя із подивугідною прецизністю та тонкістю ритміки й динаміки. Здається, що такий орхестральний гурт при пильнім і раціональнім плеканні та пляновій організації ділами би стати добрим завязком симфонічної орхестри у нас, про що в останніх часах стільки говорилося.

С. Людкевич.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „СТАРОСВІТСЬКА ІДИЛЛЯ", комедія на 3 дії М. Г. Гарвуда.

Автора не знаємо; це один з тих, що постачають репертуар до численних англійських театрів призначених для публики, яка любить провести вечір у задумі над деякими актуальними питаннями. Одне з таких питань спільне ... з нашою теперішністю. Іде тут про ріжницю, як ставиться до любови, подружжя і свого „завтра" молоде покоління. На сцені бачимо дві молоді жінки, в яких кожна йде за настроєм хвилини, полагоджуючи жестом погорди всякі „обставини" — прилюдну опінію, спокій родини, власну майбутність. Їм протиставлена „старшина" жінка, що вміє витримувати лінію, коли раз узяла на себе обовязки. Вона зовсім інакше розуміє щирість і геройство.

Автор з великою сміливістю вивів сцени легкої, необдуманої поведінки людей, що хотять використовувати хвилину. Маємо навіть сцени брутальні, дещо грубі, хоч дуже характеристичні для англьо-саксонців, коли вони переходять межу традиції. Песа дістала трохи фальшиве забарвлення через ролю повістяра, якого нам представили у такій карикатурі, що захоплення ним молодої жінки для глядача зовсім незрозуміле. Така сцена як „бальконова", що повинна бути зразком комедійної ситуації, вийшла через те зовсім викривлена. Вся песа має драматичний нерв і цікавить авдиторію.

Головну ролю грала зразково Жмієвська, воруч неї цікаво і з темпераментом Шийковська та Боровський, з менших роль добрі Ґутвер і Шиманський.

м. р.

З кіна.

КІНО АПОЛЬО: „З ЛЮБОВИ ДЛЯ ТЕБЕ".

Молодий маляр має намалювати до манастирської церкви ікону. Шукаючи довго за моделем він зупиняється на одній дівчині манастирської школи, яка починає йому позувати при черниці-наставниці. Дівчина закохується в малярі, він у ній. Коли вона вже кінчає школу, а маляр викінчує свій образ, вони мають офіціяльно зустрітися з нагоди приїзду мамині дівчини. До цієї зустрічі не доходить через одне непорозуміння. Маляр у розпуці покидає свою малярську роботу і іде у світ здобувати гроші. Складається так, що він має чудовий голос і одна з давніх його знайомих має змогу дати йому доступ на сцену. Так ми маємо нагоду почути одного з кращих сучасних тенорів ЯрославаСеда у ріжних оперових аріях. Другу головну ролю грає Каміля Горн. Це віденська фільма — приємна, не нудна.

—o—

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед львівським судом присяжних під проводом окружного судді Дисевича відбулася в четвер 20. ц. м. розправа проти співробітника „Нового Села" — Миколи Арсенича. Акт обвинувачення закидав йому, що він не тільки належав до ОУН, але й тоді (1935), коли частина проводу краєвої організації була арештована, Арсенич переводив реорганізацію ОУН. В часі ... серед української молоді арештували й Арсенича. На розправі Арсенич признався до приналежности до ОУН. Присяжні судді затвердили поставлене їм питання щодо вини обвинуваченого, а трибунал засудив його на три роки вязниці.

Перед тим самим трибуналом відповідає ... Богдан Яворський з Городка, що теж стоїть під закидом приналежности до ОУН.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Школа чи тортура? У селі Стовчани б. Львова є 7-клясова народня, утраквістична школа. Але учителька Софія Броговська навіть у першій клясі не говорить до дітей інакше, як тільки по польськи. Та не тільки сама говорить, але й вимагає під карою, щоб і діти, що взагалі не знають польської мови, говорили до неї тільки по польськи. Карає дітей навіть за те, як вони по українськи просять у неї дозволу вийти на сторону. Між іншим трапився такий випадок: учень І. кл. Степан Добрівецький, с. Степана, просив учительку Броговську дозволу вийти — по українськи. Учителька заборонила йому виходити тому, що не говорив по польськи. Коли-ж він ще раз попросив, і знову по українськи, учителька навіть у часі перерви поставила його за кару біля таблиці і на двір не пустила. Хлопчина не витримав і полагодив свою фізіольогічну потребу, як стояв. Та зі стиду не признався до того, а як ішов до дому — все на ньому замерзло, наслідком чого простудився (на дворі був мороз 20 ступнів, а до дому 2 км. дороги). Крім цього тому, що мусів перетримати фізіольогічну потребу, набавився шлункової недуги. Батьки шк. дітей запитують після дорогою Шкільну Кураторію, чи вона назначує до нашої школи учителів на то, щоб вони тортурували наших дітей та спричинювали їх недуги? Чи може завдання учителів трохи інші?

Церковні Братства і Сестрицтва нехай памятають на Рідну Школу і по братерськи обдарують її з нагоди коляди, чи щедрівки, тим більше, що цього року Рідна Школа не дістала дозволу на прилюдну різдвяну збірку.

ЗДОЛБУНІВ.

Андріївські вечорниці уладив 12. грудня м. р. Союз Українок в Здолбунові. Ця забава зібрала всю українську молодь і старше громадянство Здолбунова. Домівка, де відбулась забава, була переповнена, молодь і старше громадянство бавилось у веселому настрої до самого ранку. На увагу заслуговує буфет, уладжений перший раз без горілки. Дохід, як на здолбунівські умовини, доволі великий і його зложено в місцевім Українбанку з призначенням на дитячий садок, що його в літі має відкрити Союз Українок м. Здолбунова. 19. грудня м. р. Союз Українок уладив Миколаївську забаву з дарунками для українських дітей. Діти, зорганізовані Союзом Українок, відіграли дитячу песу, відтак роздано дарунки дітям, які при звуках орхестри весело забавлялись. Велику заслугу при організації цієї імпрези положила п. Шхопька Ольга. Відрадними хвилинами на українськім ґрунті Здолбунова є систематична й витревала праця, яка здається, складається з дрібниць але своєю послідовністю дає великі користи та обєднує розпорошені українські сили. Різдвяні свята минули під знаком імпрез Українського Спортового Т-ва „Гарт" яке першого день Свят по давній традиції обійшло з колядою по домах своїх членів та українських громадян. Дохід з коляди, як ріж-річно, йде на потреби Т-ва й частинно на рівенську українську гімназію. Подивляти треба самовідречення і завзятість спортовців, які в холоді всі три дні свят провели на коляді під управою свого молодого дириґента п. Володимира Пашенка. Ті, що ціле літо на зеленій мураві боронили барв Т-ва, тепер, свідомі своїх обовязків, взялися до іншої праці, щоб придбати фонди на виряд дружини копаного мяча та щоб по змозі зорганізувати лещетарську секцію. Матеріяльний успіх коляди куди кращий, як минулих літ. Участь у коляді брали тільки члени клюбу. — На другий день свят У. С. Т. „Гарт" уладило велике вечерниці в салі К. П. В., які потвердили всі добрі зноліювання і дали такий чистий дохід, якого Т-во не з ніяких вечерниць не мало. Саля була переповнена молоддю, яка весело забавлялася до самого ранку. До танців приграває добрий джез п. Мазанко. Прикро вражала неприсутність старшого громадянства, яке замість допомагати такому рухливому т-ву, нерідко кидає йому колоди під ноги. Зі старших було стілько осіб, що їх можна було на пальцях одної руки порахувати.

ЗБОРІВ.

На шляху до відродження українського міщанства. Зборів замітний хіба тим, що як повітове містечко є осідком повітових освітньо-економічних установ. Прикро згадати, що зборівське міщанство стоїть далеко позаду тих досягнень на освітньо-економічному полі, що їх здобули по війні села Зборівщини. Шукаючи за причиною цього лиха, не можна зналюзити ... вини на самих міщан. У нас дуже багато уваги ... посвячують селу, а міщанство, що колись було головним чинником розвитку народнього господарства ... й сьогодні дуже підупало під матеріяльним оглядом, ми мало цікавимось. Економічні обставини ... Жах бере, в значній мірі на моральний стан міщан. ... коли подумати, що найкращі будівельні площі у Зборові, які були власністю українських міщан-господарів, тепер зводіено всі в жидівських руках, а вже, колись ... горяща ... шіком трагізму є поведінка міщанської молоді. Вона, вихована здебільша вулицею і доразу занархізована комуністичним шумовинням, просто пропала для громадської праці. Досить нагадати факт, що ще недавно, коли в моді були гучні весілля, зборівська молодь була пострахом для довколичніх сіл; на весілля приходила зорганізовано і коли не дістала окупу (кілька літрів горілки та подостатком закуски) то демолювала і побоями розганяла весільних гостей. Також прикро згадати, що найбільше злодіїв рекрутується у нас таки з міщан, не виключаючи і поважніших господарів. Усе те каже бити на тривогу: ратуймо наше міщанство! Вагу цього заклику може найкраще зрозумів і відчув новий парох о. Роман Ганас, що недавно прийшов до Зборова. За короткий час встиг він уладити кілька освітньо-кооперативних та молочарських анкет у місті й на передмісті. Вислід помітний хочби в тому, що багато міщан, яких нога до цього часу не переступила була порога кооперативної крамниці, святочні товари купували вже в місцевих кооперативах „Стриша" і „Наша Будучність". При допомозі о. Ганаса вдалося зорганізувати збут молока кооперативним шляхом і доставка молока з кожним днем збільшується. О. Ганас бере участь у засіданні організаційної колеґії і за його ініціятивою ухвалено негайно опрацювати подрібний плян санації міщанства. Дуже відрадним явищем є й те, що з приходом до Зборова о. Ганаса, почалася співпраця зборівської інтеліґенції. Це дає запоруку, що розпочатована робота не піде на марне.

Міщанин.

—o—

Спорт.

НОВІ РЕЧИНЦІ ГАКІВКОВИХ МИСТЕЦТВ

Я відомо з причини відлиги первісно гаківкові метчі за мистецтво А-кляси у Львові не відбулися. Тепер визначили нові речинці (які йдуть у такому самому порядку, як і перше). 20. ц. м. АЗС — Погонь, 21. ц. м. Лехія — АЗС, 22. ц. м. Погонь — Чорні, 23. ц. м. Україна — Лехія, 24. ц. м. Погонь — Україна. Якщо лід (20 ц. м.) лід на ледовищі при вул. Шимоновичів не був би ще відповідно добрий, в такім випадку всі метчі відбудуться автоматично з одноденним пересуненням.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Перший крос боксерський у Львові відбудеться у Спортовій Галі при вул. Яблоновських. Стрічі боксерських поміків відбудуться у днях 21. 22 і 23 ц. м. Україна виставляє до цього першого кросу боксерського таких змагунів: Король Юрій, Сабара Іван, Бойко Степан, Кузьмич Юрій, Левкович II Іван, Кулик Володимир і Лата Степан. Зокрема добре заповідаються: Сабара, Левкович II і Лата. Перший боксерський крос буде починатися кожного дня в год. 7. вечором, з тим, що в неділю імовірно відбудуться ще й подвійні зустрічі вполудне (12 год.) і вечором (7 год.).

Рим переміг Познань. В Познані відбувся 18. ц. м. боксерський метч з репрезентацією Італії, яка виступила цим разом під назвою репрезентації Риму й дружиною Познаня. Перемогли італійці (як можна було сподіватися) 9:7. До деякої міри сенсацією була перемога у важкій вазі Клімецького (П) над Лінарі (І).

Дві перемоги польських гаківкарів у Швайцарії. В середу (19) вечором відбувся в Берні міжнародній гаківковий метч, який закінчився зовсім несподіваною перемогою Польщі 1:0 (0:0 1:0 0:0). Ворота для Польщі здобув Всл'ньський. У вівторок 18. ц. м. мав відбутися гаківковий метч Тім Польщі — Тім Венґену, одначе з приводу відлиги він не відбувся. Аж у середу рано, коли вхопив мороз, швайцарці висунули пропозицію тренінґового метчу, який закінчився високою перемогою Польщі 8:0 (3:0 3:0 2:0).

Славія переможцем у віденсько-празькім зимовім турнірі. Минулої неділі відбулося у Празі закінчення зимового турніру чотирьох найкращих австрійських та чеських дружин. Спарта зреміс'увала з Вакером (Відень) 5:5 (5:2). Спарта вела вже в одному метчі 5:0, одначе не змогла вдержати цього високого вислиду і зреміс'увала. Славія перемогла Австрію 5:2 (1:0). Найбільше сала за шкіру залив віденській дружині колишній віденець Біман.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 21. І. год. 7.30 „Ловці перел" оп. Бізета.

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 21. І. год. 7.30 „В перфумерії"

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЯВОРІВ:
21. І. Шаріка.
22. І. Процес Мері Деґен.
23. І. Довбуш.

ЛЬВІВ: Театр Ріжнородн. „Нар. Дім":
24. І. Орлеан, істор. драма в 6 картинах Із. Зубелера.
25. І. Довбуш, драма в 4. діях Загірського.

Початок вистав в год. 7.30 веч. Білети продає Союзний Базар та в день вистав від год. 6 каса Театру Ріжнородностей.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ТРУСКАВЕЦЬ:

21. І. Хмара.

22. І. Маруся Богуславка.

23. І. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Я воскресла для тебе"

АТЛЯНТИК: „Товариші зброї".

ВАНДА: „Матура"; „На сторожі закону".

ҐРАЖИНА: „Роза".

ЕВРОПА: „Її найбільша помилка".

КАСІНО: „Життя вулиці" з Люїзою Райнер.

КОПЕРНИК: „Князь і прошак".

МАРУСЕНЬКА: „Дибук".

МЕТРО: „Зелений сигнал".

МІРАЖ: „Відень шаліє", „Орлов".

МУЗА: „Благословенна земля" (Ел. Райнер, Павло Муні).

ПАКС: „Один поверх вище".

ПАЛЯС: „Затанцюємо" з Фред Астером і Джінджер Роджерс.

РАЙ: „Чар богеми" з Ян. Кепурою та Мартою Еґерт.

РІЯЛЬТО: „Заборонене щастя"

СВІТ: „Детектив із Гонолюлю", „Чорний янгол".

СТИЛЕВЕ: „Гільтайська трійка" та ревія.

ТОН: „Тайний план Р. 5."

УТІХА: „Боротьба з дияволом" і ревія

ХИМЕРА: „Бурхлива молодість".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 6)
„Барсельона" та „Світова виставка".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Мадагаскар".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 21. січня 1938.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика. 19.10 Секстет. 21.00 Військ. марші; БІЛГОРОД 21.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 18.30 Концерт симф. орх., 18.00 Цит. музика. 19.30 20.00 21.00 22.00 „Тангейзер" оп. Ваґнера; ВІДЕНЬ 11.25 Концерт солістів. 15.15 Соната Тілія на віол. і форт. д-моль. 17.20 Тирольські композитори, спів, форт. 20.00 21.00 „Щастя та смерть короля Отокара" траг. Ґрільпарцера. 22.35 23.00 Симф. концерт; ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 16.00 Оп. музика, 18.00 Соната д-дур Бетовена; КОШИЦІ 16.10 Увертури і оп. інтермецца, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 16.00 Скрипка. 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. концерт. 21.15 Пісні. 21.30 22.00 „Дольорес" драма Феліп і Корд'ра; РИМ 19.30 Розр. музика. 21.00 22.00 „Король від Массіма" оп. Маріо Кости; СТРАСБУРҐ 21.30 „Благословенний ліс" муз. оперета Обера.

Субота, 22. січня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Весела авдиція. орх., сол., 20.00 21.00 „Ніч у Венеції" оп. Йоганна Штравса; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Скрипка. форт., 18.30 19.00 Цит. музика, 20.00 21.00 22.00 23.00 Оперетка; ВІДЕНЬ 14.00 18.00 Пісні, 15.00 Орх. мандолінистів, 18.20 Камер. музика, 19.30 Сор. ресітель С. Гансен, 20.05 21.00 Великий розр. концерт; ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Два фортеп'яни; КОШИЦІ 19.30 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Іль сіньольо Марa" оп. Масканьї; ПРАГА 17.55 18.00 Нім. авд.: Нар. пісні й танки, 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.45 21.15 Пісеньки. 21.30 22.00 „Пропащий баль" драма Ашара; РИМ 17.15 Танк. музика. 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Форт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 21. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: На сторожі кордонів; 11.40 Пісні Невядомського, з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 12.45 Суспільна гутірка; 13.50 Легка музика з пл.; 14.30 Пах. з пл.; 15.00 Гутірка. Музика з пл.; 15.30 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Як працюють наші мами, авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Калейдоскоп: сальон. квінтет, сопран, тенор, два фортепіяни; 16.50, 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Робітничі ігри та вправи; 17.15 Трансмісія із сиротського заведення у Львові: промова, спів, орх.; 17.35 Равель: „Болеро", симф. орх.; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сьогочасний комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Класичні еспанські пісні. Ольга Лада сопр., форт.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 Нова ревізія середньовіччя; 18.50 Спортові вістки, 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Претенденти до престолу" драма Г. Ібсена; 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, актуальна гутірка; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Субота, 22. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Лістові рапсодії, з пл.; 12.03 Полуднева авдиція. 13.00 Розр. концерт, з пл.; 14.00 Трохи інформацій. 14.05 Програма на завтра; 14.10 „Ноктурни" Шопена, форт.; 15.15 Сальонова музика, орх.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Казка про Тисячного" на осн. Г. Майрінка; **16.15 Нар. пісні у виконанні хору Котка (у програмі: Лисенко, Стеценко, Людкевич, Гайворонський, Котко)** 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Поет-повстанець — М. Романовський; 17.15 Скрипк. ресітель з супр. форт.; 18.00 Концерт солістів, спів, в'ол.; 18.10 Сусп. гутірка; 18.15 Пісеньки у вик. Ґрації Фільос. гп. пл.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 Для села: Лісові новини. Хліб, гутірка; 18.50 Легка музика з пл.; 19.00 На світу та лету, авд. для дітей, з муз. Гуцівер; 19.35 Культурне життя столиці; 20.00 Нар. капеля; 20.45 Веч. денник; 21.00 Пожежі встають із попелу (75-ліття січневого повстання); 21.50 Розр. музика, орх., Верміцька сопран, В'пас тенор; 22.00 „Сон" Байрона; 22.15 23.00 Танкова музика з пл.

Радіокутик.

ПРИЗЕМНІ ГОЛОСНИКИ.

В звязку з чехословацьким зїздом соколів в 1938 р. запроєктовано інсталяцію відповідних висильних уряджень для керування масовими гімнастичними та спортовими вправами. Для цієї мети вжиють зовсім нової техніки, а саме: голосники чутимуть тільки учасники вправ, а не глядачі. Таким чином великий гімнастичний терен не буде обставлений, як звичайно, „грибовими" голосниками, вони будуть впущені у землю.

РАДІО ЗНАРЯДДЯМ ДИПЛЬОМАТІЇ.

На цілому світі поширюється все більше переконання, що радіо є добрим знаряддям політики, особливо засобом для скріплення звязку між урядом та народом. Одночасно радіо може служити як засіб політичної комунікації між державами, виявляючи політичні напрямні даного уряду.

Японський посол у Вашингтоні виголосив перед мікрофоном американського радія промову, в якій перепросив Америку за відомий прикрий випадок з канонеркою. Раніш справа така булаб полагоджена виміною дипльоматичних нот. Тепер живе слово, яке йде від народу до народу, від людини до людини, дозволяє кожному осудити, чи в цьому випадку виявлений жаль є щирий чи тільки конвенціональний.

ФРАНЦУСЬКА СТАЦІЯ ПЕШКОДЖАЄ БУКАРЕШТОВІ.

Приватна французька стація перешкоджає в відборі румунській радіостанції „Радіо-Букарешт", не тільки в Румунії, але і за кордоном. Французька стація справді має тільки 1КВ, але працює на хвилі цієї самої довжини, що і „Радіо-Букарешт". Не дивлячись на інтервенцію М. У. Р. та Брюсельського Бюра Контролі, не дійшло що до дотепер зміни у цій прикрій справі. Румунія думає інтервеніювати в дипльоматичній дорозі, щоб вплинути на приватну французьку радіостацію.

АМЕРИКАНСЬКА ТА ЕВРОПЕЙСЬКА РАДІОФОНІЯ У ЧИСЛАХ.

Америка була країною, де радіостанції виростали як гриби по дощі. В пізній Европі розвій радіофонії розпочався пізніше і виступає повільно. Ще й сьогодні під оглядом кількости радіостацій Сполучених Держав Америки стоять на першому місці.

Ціла Північна та Середня Америка має яких 860 радіостацій, Европа має 400. Коли взяти ще під увагу полудневу Америку з її 280 стаціями, то відношення обох континентів щодо кількости радіостацій рівняється як 1:3. Це означає, що ціла Америка має втроє більше радіостацій, як Европа.

Одначе коли візьмемо за підставу порівнання висильної енергії, то Европа буде на першому місці. Европейські радіостанції розпоряджають загальною висильною силою понад 3000 КВ., тоді як північна та середуща Америка має разом 3000 КВ. Таким чином щодо розсильної сили европейська радіофонія перевищує значно американську більш удвоє.

Решта частин світу не відограють ще поважнішої ролі в радіофонії. Австралія має 125 радіостацій, а їх спільна енергія є 300 КВ. Азійська радіофонія має яких 150 радіостацій, спільної сили на 1000 КВ. На сірому кінці знаходиться африканська радіофонія, яка має 25 радіостацій в силі 100 КВ. З початком 1937 р. Европа мала яких 28 міліонів радіоабонентів, а на 1. січня 1938 р. число їх зросло до 31 міліона.

БІРЖА.

Львів, 20. січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38 88·93, Доляри американські 5.27·50, 5.25·00 Доляри канад. 5.27·00—5.24·50. Фльорени гол. 294·87—293·15, Франки фр. 17·98—17·48, Франки швайцарські 122·30—121·50, Фунти англ. 26·44—26·28, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·09—117·25 Кор. норв. 132·88—131·90 Корони шв. 136·33—135·35. Ліри італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·68—11·25, Марки нім. 112·50 — 109·00 Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 121·00 — 117·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 64·75, 65·50, 3 інв. 1 ем. 82·00 серія непот. 3 поз. інв. 2 ем. 8?·50, серія непот. 5. конверс. 68·25 прем. дол. 42·25, 4 конс. од. 66·75

Папери.

Банк Польський 120·00 Цукор 36·25, Вугіль 31·25, 31·00. Ліпльоп 64·00. Модржеїв 15·75, Островець 56·50, Стараховичі 39·25, 38·75, 39·25. Габербуш 49·25.

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 20. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·10 зол.
молоко	16—17 сот.
яйця (копа)	7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": Антін Жуковський, лікар, Шуровичі зол. 5 на Рідну Школу і зол. 5 на Народню Лічницю; Володимир Ярош, Тернів зол. 20 на Рідну Школу, зол. 10 на Ф. Д. А. М. і зол. 5 на Фонд Воєнних Вдів і Сиріт; Ірина Сенгалевська Солец н. Висл. зол. 5 на Ф. Д. А. М.

Звичайні Загальні Збори кооп. „...ність", Дмитровичі відбудуться ... 1938 в год. 12. в домі кооператива з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів і вибір Президії. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звіт Управи й Надз. Ради за 1937 р. 4) Відчитання звіту з попередньо переведеної ревізії. 5) Затвердження рахункового замкнення з 1937 р. та одобрення діяльности Управи й Надз. Ради. 6) Затвердження преліміяра бюджету на 1938 р. 7) Розділ білянсової надвишки. 8) Означення висоти зобовязань кооперативи. 9) Внески й запити.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВДОВА по вищім урядникові, з емеритурою, добре ситуована, з більшим капіталом у Львові — пізнає вищого урядника емерита, самітного по пятьдесятці. До Редакції під „Висота". 188 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ до співпраці інженіра-мірника зараз. Зголошення до Адміністрації під „Мірник самостійний". 189 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ПАННА, молода, пристійна, з добрим торговельною і бюровою практикою шукає праці. Референції, кавція. Зголошення до Адміністрації під „Львів". 186 1-1

КУПНО-ПРОДАЖ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2815 1-1

ПРОДАМ першорядну крамницю (... овочі) в середмісті. Зголошення до Адміністрації під „Вигід". 186 1-1

ЧАСОПИСИ архітектонічні, графічні, ... кольорові, технічні, магазини, ілюстровані оказійно дістанете „Альфа", Коперника 5. 187 1-1

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРИН... приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священничого відділу по знижених цінах. Львів, ул. Петра ч. 1. 2719 1-1

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВИД" влекшує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200.06. 2297 2-1

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тришка ... з ...сячною гарантією. Сальон ... Сикстуська 8, вхід через браму. 186 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими повинне видавництво послугуватися можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціннии друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 шт. ...

Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) зол. 1.5...

Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. ... на 960 урядів зол. ...

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.